

ایجاد الگوهای معیشتی مکمل سازگار با محیط زیست بعنوان ابزار تکمیلی اجرای کشاورزی پایدار در حوضه آبریز دریاچه اورمیه در روستای آخوند قشلاق (بناب - آذربایجان شرقی)

گزارش فاز چهارم

مهر ماه ۹۷

تهیه کنندگان: مهدیه فیض پور، فروزان اخروی خواه

موسسه مأموریت برای حفاظت از محیط زیست روستایی و شهری بناب

فهرست

۱- کلیات	۷
۱-۱- پیشگفتار	۷
۱-۲- بیان هدف ها و گام های اجرایی	۸
۱-۲-۱- اهداف عملیاتی:	۸
۱-۲-۲- گام های اجرایی:	۹
۱-۳- مفاهیم	۱۰
۱-۳-۱- معیشت جایگزین	۱۱
۱-۳-۲- معیشت پایدار	۱۱
۱-۳-۳- تنوع بخشی به مشاغل	۱۱
۱-۴- روش کار	۱۲
۱-۵- محدوده مطالعاتی	۱۲
۱-۶- نحوه انتخاب روستای آزمایشی	۱۳
۲- مطالعات پایه	۱۵
۲-۱- وضعیت کلی روستای آخوند قشلاق	۱۵
۲-۲- منابع آب آخوند قشلاق	۱۶
۲-۳- شیوه های معیشت رایج	۱۷
۲-۳-۱- وضعیت اشتغال و منابع درآمدی خانوار در روستای آخوند قشلاق	۱۸

- ۴-۲ وضعیت اجتماعی روستا ۱۹
- ۳ - امکانسنجی تشکیل معیشت های جایگزین در روستای آخوند قشلاق ۲۰
- ۳-۱ تحلیل ذینفعان و تکمیل شناسایی نهادهای حمایت کننده از معیشت های سازگار با محیط زیست؛ ۲۲
- ۳-۲ تحلیل گروهها ۲۴
- ۳-۳ بررسی مشارکتی عوامل موثر در تشکیل معیشت ۲۶
- ۳-۳-۱ جلسه با گروه زنان ۲۷
- ۳-۳-۲ جلسه با گروه مردان ۲۷
- ۳-۴ چالشهای مرحلهی اول ۲۸
- ۳-۵ اقدامات صورت گرفته فاز اول ۲۸
- ۴ - امکانسنجی شناسایی و پیاده سازی معیشت مکمل و جایگزین ۳۱
- ۴-۱ امکان سنجی معیشت جایگزین (گروه زنان روستای آخوند قشلاق) ۳۱
- ۴-۲ تحلیل ابتدایی معیشت فعلی و معیشت پیشنهادی توسط گروه هدف ۳۲
- ۴-۳ (امکان سنجی ایجاد معیشت جایگزین) گروه مردان روستای آخوند قشلاق ۳۵
- ۵- بررسی و امکان سنجی مشاغل دوستدار محیط زیست جهت معرفی در روستای آخوند قشلاق ۳۷
- ۵-۱ پرورش کاکتوس ۳۷
- ۵-۲ پرورش بلدرچین ۳۸
- ۵-۳ کاشت گیاهان دارویی بومی ۳۸
- ۵-۴ ریسندگی سنتی ۳۹
- ۵-۵ ساخت و تعمیر مبلمان و مصنوعات چوبی: ۳۹
- ۶- ارزیابی شیوه های معیشتی (اقتصادی-اجتماعی، محیط زیستی) ۴۰
- ۷- گروه سازی و ظرفیت سازی برای انجام فعالیت معیشتی ۴۳
- ۷-۱ تشریح فرایند طی شده تشکیل گروه در روستای آخوند قشلاق ۴۳

- ۱-۱-۷-تشکیل گروه..... ۴۳
- ۲-۷-ظرفیت سازی معیشت پایدار در دست اندرکاران ۴۴
- ۳-۷-آگاهی رسانی در جهت حفاظت از منابع آبی و معیشت کم آب خواه: ۴۵
- ۴-۷-بازدید معاون محیط طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست و مدیر دفتر طرح تالابهای ایران: ۴۶
- ۵-۷-چالش ها ۴۶

فهرست اشکال:

- شکل ۱: دیاگرام راهبرد دستیابی به معیشت پایدار ۹
- شکل ۲: جلسه هماهنگی پروژه معیشت و صندوق خرد زنان آخوند قشلاق و زوارق ۱۳
- شکل ۳: جلسه انتخاب روستا و پیشنهاد معیشت های جایگزین ۱۳
- شکل ۴: موقعیت جغرافیایی روستای آخوند قشلاق ۱۴
- شکل ۵- نمودار استراتژی برخورد با مخاطبان ۲۰
- شکل ۶- نمودار میزان قدرت (نفوذ) و ارتباط ذینفعان و دست اندرکاران در رابطه با ۲۱
- شکل ۷: جلسات تشکیل شده در روستا ۲۵
- شکل ۸: صورت جلسه ذینفعان در فرمانداری ۲۸
- شکل ۹: جلسه: ذینفعان در فرمانداری ۲۸

شکل ۱۰ :	جلسه	با	گروه	شکل ۱۰
زنان.....	۲۹			
شکل ۱۱ :	جلسه	تحلیل	معیشت	با
قشلاق.....	۳۰		گروه	زنان
شکل ۱۲ :	پخت نان سنتی و گروه مشاغل در آخوند قشلاق.....	۳۳		
شکل ۱۳ -	جلسه	با	گروه	مردان،
قشلاق.....	۳۴			آخوند
شکل ۱۴ -	جلسه توجیهی پرورش کاکتوس گلخانه ای ، مسجد روستای آخوند قشلاق.....	۳۴		
شکل ۱۵ -	کشت گیاهان دارویی.....	۳۷		

فهرست جداول:

جدول ۱ :	شاخص های مقایسه ای انتخاب روستای طرح.....	۱۲
جدول ۲ :	وضعیت جمعیت روستای آخوند قشلاق.....	۱۴
جدول ۳ :	محصولات آبی و دیم روستای آخوند قشلاق.....	۱۶
جدول ۴ :	محصولات دامی و کشاورزی روستای آخوند قشلاق.....	۱۶
جدول ۵ :	وضعیت اشتغال گروه های فعال روستای آخوند قشلاق.....	۱۷
جدول ۶ :	امکانات موجود در روستای آخوند قشلاق.....	۱۷
جدول ۷ :	روستاهای در معرض تهدید از خشک شدن دریاچه ارومیه در شهرستان بناب.....	۱۸
جدول ۸ :	لیست مشاغل رونق یافته در خشکسالی.....	۲۹
جدول ۹ :	تحلیل معیشت برای محصول پیاز.....	۳۰
جدول ۱۰ :	لیست مشاغل پیشنهادی.....	۳۲
جدول ۱۱ :	ماتریس ارزیابی تأثیرات محیط زیستی شیوه های معیشتی پیشنهادی.....	۳۸

چکیده طرح معیشت جایگزین روستای آخوند قشلاق - بناب

در پی تدوین برنامه مدیریت تالاب قره قشلاق به عنوان بزرگ‌ترین تالاب اقماری حوضه دریاچه ارومیه، طرح "ظرفیت‌سازی در دینفعان و دست‌اندرکاران تالاب برای الگوهای معیشتی سازگار با محیط‌زیست"، در دو روستای قره قوزولو و چپقلو باهدف فعال‌سازی کارگروه معیشت پایدار در کمیته مدیریت تالاب قره قشلاق تعریف شد، تا پس از دستیابی به الگویی از معیشت سازگار با طبیعت، آغازی بر اجرای رویکرد طرح‌های معیشت پایدار در حوضه آبخیز دریاچه ارومیه در مقیاسی وسیع‌تر باشد. اهداف طرح معیشت مکمل شامل موارد ذیل می باشد: تکمیل شناخت پتانسیل‌های معیشتی سازگار با محیط‌زیست، ارتقاء آگاهی و زمینه‌سازی در جامعه محلی برای کارگیری شیوه‌های مختلف بالقوه معیشتی سازگار با محیط‌زیست و ایجاد انگیزه در ارگان‌های دست‌اندرکار و ذی‌ربط به تالاب و همسوسازی آن‌ها برای برنامه‌های معیشتی جامعه محلی و درنهایت حفاظت از منابع تنوع زیستی تالاب. در ابتدا جلسه با کمیته اجرایی محلی به منظور بیان برنامه، دریافت نظرات و تعیین روستاهای مورد نظر برای فعالیت عملیاتی شد و پس از ورود به جامعه محلی، تحلیل دینفعان انجام شد و نیز نهادهای پیش‌تیبان این معیشت‌ها شناسایی شد. ارزیابی شیوه‌های معیشتی پیشنهاد شده روستاییان با شاخص‌های محیط زیستی و اقتصادی - اجتماعی صورت گرفت. بعد از نیازسنجی آموزش‌های لازم برای بکارگیری شیوه‌های معیشتی جدید ارایه شد. سپس گروه‌سازی و ایجاد صندوق اعتبارات خرد و سبز روستایی عملیاتی شد. برای برگزاری کلاسهای آموزشی با اداره فنی و حرفه‌ای هماهنگی شد. یکسری جلسات مشترک میان نهاد روستایی (پیشنهاد دهنده معیشت) و نهادهای حمایت کننده، به منظور تامین بازار و تسهیل فروش محصولات محلی برگزار شد. آموزشهایی برای طرح نویسی، مدیریت صندوق و مدیریت کسب و کار نیز طی پروژه انجام شد و در طی مسیر طرح تسهیلگری برای راه اندازی شیوه‌های جدید معیشتی ادامه یافت.

تعداد اعضای اولیه ۲۷ نفر (۱۲ نفر آقا و ۲۰ نفر زن) و تعداد اعضای نهایی: ۲۷ نفر بود. ۴ گروه معیشتی در روستای آخوند قشلاق ۱- گلیم بافی، ۲- کاکتوس، ۳- بلدرچین و ۴- قنادی شکل گرفت و تعداد کارگاه‌های آموزشی و مراسم برگزار شده: ۴ عدد (۱- کارگاه گلیم بافی - ۱۳ نفر، ۲- کارگاه پرورش کاکتوس - ۳۲ نفر، ۳- کارگاه پرورش بلدرچین - ۳۲ نفر و ۴- کارگاه آموزش قنادی - ۲ نفر) می باشد.

۱- کلیات

۱-۱- پیشگفتار

از دهه هشتاد روند عقب‌نشینی آب دریاچه ارومیه همزمان با خشک شدن سایر تالاب‌های داخلی ایران جدی شد، در کنار هشدارهای کارشناسان و فعالان حوزه زیست محیطی، ایده‌هایی برای برون‌رفت از بحران مطرح شد.

با توجه به ابعاد منطقه‌ای و پیامدهای جبران ناپذیر خشک شدن تالاب‌ها، دفتر عمران سازمان ملل در ایران به همراه سازمان حفاظت از محیط‌زیست، اقدام به تعریف پروژه‌ای با عنوان: "طرح بین‌المللی حفاظت از تالاب‌های ایران" نمودند. در اجرای فاز نخست این طرح بر حوضه آبخیز سه تالاب مهم کشور: دریاچه ارومیه "نگین آبی شمال غرب ایران"، تالاب پریشان استان فارس و تالاب شادگان خوزستان تمرکز شد. بدین منظور با استفاده از رویکرد زیست‌بومی و مشارکتی به تدوین برنامه جامع مدیریت این تالاب‌ها اقدام شد.

در پی تدوین برنامه مدیریت تالاب قره‌قشلاق به‌عنوان بزرگ‌ترین تالاب اقماری حوضه دریاچه ارومیه، طرح "ظرفیت‌سازی در ذینفعان و دست‌اندرکاران تالاب برای الگوهای معیشتی سازگار با محیط‌زیست"، در دو روستای قره قوزولو و چپقلو باهدف فعال‌سازی کارگروه معیشت پایدار در کمیته مدیریت تالاب قره‌قشلاق تعریف

شد، تا پس از دستیابی به الگویی از معیشت سازگار با طبیعت، آغازی بر اجرای رویکرد طرح‌های معیشت پایدار در حوضه آبخیز دریاچه ارومیه در مقیاسی وسیع‌تر باشد.

پس از اجرای طرح‌های معیشتی در دو روستای فوق‌الذکر، با بهره‌گیری از راهبرد معیشت سازگار با طبیعت و با استفاده از چارچوب مفهومی معیشت پایدار «صندوق بین‌المللی توسعه کشاورزی»^۱ و مدل اقتباس شده در این چارچوب نمونه‌هایی از معیشت پایدار در روستای آخوند قشلاق شناسایی و معرفی نماید، تا الگویی برای تنوع‌بخشی به مشاغل جوامع روستایی پیرامون تالاب شکارممنوع قره قشلاق به‌عنوان بخشی از حوضه آبخیز دریاچه ارومیه بدست آید.

۱-۲- بیان هدف ها و گام های اجرایی

هدف اصلی: ظرفیت‌سازی و ایجاد زمینه در ارگانهای دست‌اندرکار و بهره‌برداران درحوضه آبخیز دریاچه ارومیه و تالاب قره قشلاق در روستای آخوند قشلاق در راستای به کارگیری الگوهای معیشتی سازگار با محیط زیست و در نتیجه کاهش فشار بر منابع آبی

۱-۲-۱- اهداف عملیاتی:

هدف عملیاتی ۱: تکمیل شناخت پتانسیل‌های معیشتی سازگار با محیط‌زیست

هدف عملیاتی ۲: ارتقاء آگاهی و زمینه‌سازی در جامعه محلی برای کارگیری شیوه‌های مختلف بالقوه معیشتی سازگار با محیط‌زیست

هدف عملیاتی ۳: ایجاد انگیزه در ارگان‌های دست‌اندرکار و ذی‌ربط به تالاب و همسوسازی آن‌ها برای برنامه‌های معیشتی جامعه محلی و درنهایت حفاظت از منابع تنوع زیستی تالاب

^۱ IFAD: International Fund for Agriculture development

۱-۲-۲-گام های اجرایی:

- ۱ - برگزاری جلسه با کمیته اجرایی محلی به منظور بیان برنامه، دریافت نظرات و تعیین روستاهای مورد نظر برای فعالیت
- ۲ - ورود به روستا اعتمادسازی در جامعه محلی
- ۳- تحلیل ذینفعان و تکمیل شناسایی نهادهای حمایت کننده در رابطه با معیشت های سازگار با محیط زیست
- ۴ - ارزیابی و امکان سنجی شیوه های معیشتی که دارای خصوصیات سازگاری با محیط زیست، همخوان با وضعیت اجتماعی و سودده از نظر اقتصادی اند
- ۵-ارائه گزارش فاز اول
- ۶- نیازسنجی آموزشی برای ارائه آموزش های لازم برای بکارگیری شیوه های معیشتی جدید
- ۷ -گروه سازی و ایجاد صندوق اعتبارات خرد و سبز روستایی
- ۸ -تلاش برای برگزاری کلاسهای آموزشی از طریق اداره فنی و حرفه ای
- ۹ -آموزش در خصوص اهمیت حفاظت از منابع طبیعی (خصوصا منابع آبی) در محدوده
- ۱۰-برگزاری جلسات مشترک میان نهاد روستایی و نهادهای حمایت کننده ، به منظور جلب حمایتهای فنی و کارشناسی و زیربنایی
- ۱۱- برگزاری جلسات مشترک میان نهاد روستایی (پیشنهاد دهنده معیشت) و نهادهای حمایت کننده، به منظور تامین بازار و تسهیل فروش محصولات محلی
- ۱۲- برگزاری جلسات برای تعیین سازوکارها و خدمات حمایتی مالی (وام و اعتبارات خرد محلی و...) و ابزارهای مالی
- ۱۳-آموزش های لازم برای طرح نویسی، مدیریت صندوق و مدیریت کسب و کار
- ۱۴- تلاش برای برگزاری کلاسهای آموزشی از طریق ادارات ذینفع و نظارت بر اجرای کلاسها
- ۱۵- تشریح دستورالعمل ها و قوانین در خصوص انواع بهره برداری و شیوه های معیشتی
- ۱۶- نظارت بر عملکرد صندوق اعتبارات خرد و سبز روستایی

۱۷- ارائه گزارش فاز دوم

۱۸- تکمیل هماهنگی ها با دست اندرکاران به منظور جلب حمایت‌های فنی و کارشناسی و زیربنایی

۱۹- تکمیل هماهنگی ها با دست اندرکاران به منظور تامین بازار و تسهیل فروش محصولات محلی

۲۰- هماهنگی ها با دست اندرکاران برای تعیین سازوکارها و خدمات حمایتی مالی (وام و اعتبارات خرد محلی و...) و ابزارهای مالی

۲۱- تسهیلگری برای راه اندازی شیوه های جدید معیشتی

۲۲- ارزیابی و اصلاح برنامه

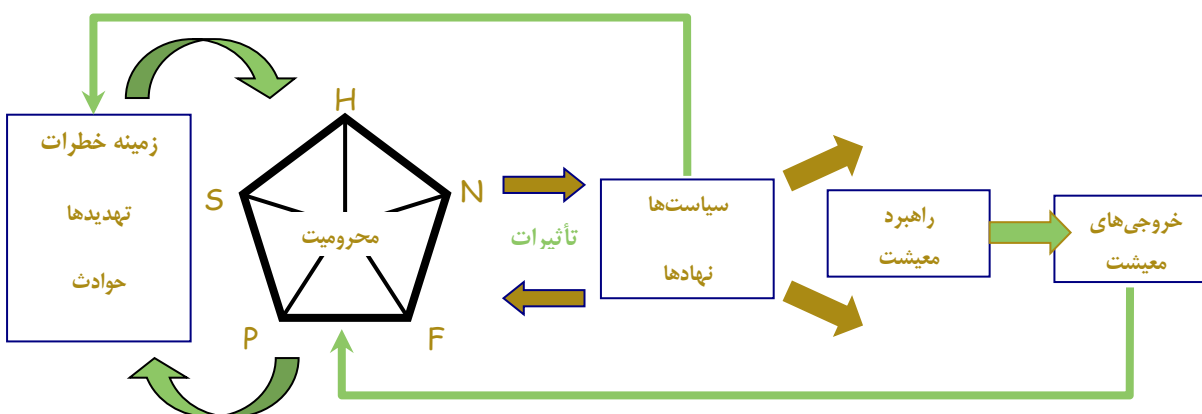
۲۳- مرحله چهارم: مستندسازی و ارائه گزارشات نهایی

۲۴- مستندسازی از کلیه مراحل و اقدامات پروژه بر اساس مدل ارسالی از طرف کارفرما در قالب گزارش های هر فاز

۱-۳- مفاهیم

در طراحی و تدوین راهبرد معیشت، بر اساس داده‌های به دست آمده از روستاهای محدوده پایلوت روستاهای پیرامون تالاب قره قشلاق، از چارچوب معیشت پایدار «صندوق بین‌المللی توسعه کشاورزی» (IFAD) اقتباس شد. در این چارچوب، راهبرد معیشت پایدار بر اساس تحلیل وضعیت موجود دارایی‌ها (و محرومیت‌ها)، بررسی زمینه خطرات، تحلیل سیاست‌ها، نهادها و ذینفعان طراحی می‌شود. یکی از سیاست‌های اصلی در این پروژه ترویج شیوه‌های معیشتی سازگار با محیط‌زیست است که با توجه به وضع موجود منابع آبی منطقه و روند کاهشی روزافزون آن پرداختن به این امر ضرورت پیدا کرده است. در نهایت جهت‌گیری استراتژی برآمده از این چارچوب، یعنی خروجی‌های مورد انتظار آن، کاهش فقر و محرومیت است. چنانکه در تصویر زیر مشاهده می‌شود، در تحلیل دارایی‌ها، پنج دارایی اصلی شامل: سرمایه انسانی H ، سرمایه طبیعی N ، سرمایه مالی F ، سرمایه فیزیکی P و سرمایه اجتماعی S ارزیابی می‌گردد و میزان تناسب و ارتباط آن‌ها با یکدیگر تحلیل می‌شود. این چارچوب، «دارایی-محور» است و تلاش دارد تا راهبرد مورد انتظار، بر اساس دارایی‌های موجود، چه در سطح اجتماع محلی و چه در سطح نهادها و ذینفعان، با نگاهی به خطرات و تهدیدها طراحی شود.

چارچوب معیشت پایدار ایفاد

شکل ۱- دیاگرام راهبرد دستیابی به معیشت پایدار

۱-۳-۱- معیشت جایگزین

شیوه‌ای از درآمدزایی که می‌تواند جایگزین شیوه‌های کسب درآمد ناپایدار و مخرب منابع شود که زمینه و منابع کافی برای ادامه آن‌ها وجود ندارد.

۱-۳-۲- معیشت پایدار

چارچوب مفهومی است که توسعه را با رویکرد مردم‌محور ارتقا می‌دهد. پاسخگو و شفاف است، مشارکت کلیه ذینفعان را به همراه دارد، همچنین بر پایه عملکرد میان‌رشته‌ای در سطوح مختلف است. اصول اساسی رویکرد معیشت پایدار، بر فعالیت‌های توسعه معیشت با محوریت فقرزدایی، سازگاری با محیط‌زیست و توجیه‌پذیری اقتصادی متمرکز است.

۱-۳-۳- تنوع‌بخشی به مشاغل

تنوع‌بخشی به شیوه‌های معیشت روستایی فرایندی است که توسط آن خانواده‌های روستایی مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و داشته‌های متنوع را برای امرار معاش و بهبود استاندارد زندگی به کار می‌گیرند (Ellis, 2000). این به معنای افزایش میزان درآمد از شیوه‌هایی جدا از دامداری و کشاورزی صرف است (Smith et al., 2001). این مفهوم فرایندی پویا و دینامیک از تغییر، سازگاری و انعطاف‌پذیری را مدام به کار می‌گیرد.

۱-۴- روش کار

روش‌های مشارکتی مدیریت منابع طبیعی به‌منظور راهی برای جلب حمایت جامعه محلی در حفاظت از منابع زیستی، تدریجاً تکامل یافته است. رویکرد مشارکتی مورد استفاده در روستاهای پیرامون تالاب قره قشلاق بخش‌های مختلف مسئله تخریب محیط و منابع طبیعی را مورد کندوکاو قرار داد. سیاست‌های مختلف در جوامع محلی را برای حل معضلات محیط زیستی گوشزد می‌کند. در پروژه‌های مشارکتی، میزان منافع به‌دست‌آمده برای جوامع محلی نقشی مهم در تعیین میزان تمایل ایشان برای حفاظت دارد. عدم توانایی در ایجاد امکان مشارکت معنادار مردم محلی و نفع بری عادلانه از منابع باعث بیزاری، خشم و بهره‌برداری غیرقانونی از منابع طبیعی در میان مردم می‌شود. بخش عمده اقدامات این طرح، دخیل نمودن هرچه بیشتر اهالی در فرایندهای شناخت، برنامه‌ریزی و اجرا بوده است.

برنامه اعتبارات خرد سبز با ایجاد و گسترش فعالیت‌های درآمدزا به‌ویژه برای گروه‌های آسیب‌پذیر، بهره‌برداری بی‌رویه آن‌ها را از منابع طبیعی کاهش داده و توسعه جوامع محلی را تسهیل می‌کند. نظام اعتبارات خرد یک نظام اجرایی دوسویه بین دولت و مردم محلی و تعامل آن‌ها با یکدیگر است. در این نظام نقش تصدی‌گری دولت کاهش‌یافته و به مسئولیت مردم و گروه‌های توانمند واگذار می‌شود و نقش نظارتی حمایتی دولت تقویت می‌شود.

نیاز به سرمایه‌گذاری بیرونی در زمینه‌های مختلف معیشتی به‌عنوان محرک و مشوق اولیه توسعه، از نکات مهم در استفاده از ظرفیت‌های منطقه جهت توسعه معیشت است. همچنین در کنار مشوق‌های مالی و اقتصادی، نیاز به ارتقای دانش و مهارت جامعه محلی برای اجرای فعالیت‌های معیشتی جدید یا باززنده‌سازی فعالیت‌های پیشین ضرورت دارد.

ایجاد اعتماد در میان اهالی، روحیه پیشرفت، همراهی، بسیج محلی و تغییر رویه‌های متداول، کلید موفقیت در زمینه توسعه پایدار هر منطقه است.

۱-۵- محدوده مطالعاتی

محدوده مطالعاتی این طرح روستای آخوند قشلاق از توابع بخش مرکزی شهرستان بناب در استان آذربایجان شرقی است.

۱-۶- نحوه انتخاب روستای آزمایشی

در فاز دوم، سوم و چهارم سایتهای پروژه احیای دریاچه اورمیه از طریق مشارکت جوامع محلی در کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی در روستاهای شهرستان بناب با توجه به شاخص هایی مانند فشار بر روی منابع آبی، میزان مشارکت، سطح درآمد، تنوع مشاغل و ...، همچنین طی جلسات متعددی که با حضور بخشدار و دهیار و شوراهای روستا تشکیل شد و گردش روستایی، روستای آخوند قشلاق بعنوان روستای اجرای طرح پروژه معیشت سازگار و پایدار انتخاب گردید.

جدول ۱: شاخص های مقایسه ای انتخاب روستای طرح

شاخص	روستای خوشه مهر و دلایل	روستای خانه برق و دلایل	روستای آخوند قشلاق و دلایل	روستای علی خواجه و دلایل
فشار بر روی منابع آبی (به طور مثال حفر چاه های غیرمجاز، گسترش زمین کشاورزی به سمت تالاب)	فشار زیاد- گسترش کشاورزی به سمت تالاب نیست	فشار زیاد	فشار زیاد (با منابع طبیعی بر سر محدوده اراضی ملی و روستا اختلاف شدید دارد- بیشتر زمین های کشاورزی در محدوده تالاب میباشد.	حفر چاه- (با منابع طبیعی بر سر محدوده اراضی ملی و روستا اختلاف شدید دارد)
سطح درآمد پایین (مثلا به دلیل خشکسالی و تغییر شرایط آب و هوایی و یا آفت)	درآمد متوسط	درآمد پایین	درآمد پایین-نسبت به جمعیت میزان فقر بالا	درآمد پایین
مهاجرت به شهر	دارد	متوسط	دارد	کم
سطح درآمد بالا (مثلا به دلیل تنوع محصولات، آب کافی یا شبکه توزیع مناسب)	کشاورزی رونق زیاد دارد	ندارد	ندارد	ندارد
امکان مشارکت جوانان	کم- بدلیل تنوع بالای مشاغل	متوسط- مهاجرت به شهر	دارد- بخصوص مشارکت زنان	جمعیت جوان کم است
امکان مشارکت بالای کشاورزان و زمینه های	دارد - محصولات متنوع	دارد- گندم-جو	دارد	دارد- گندم- جو

				مشارکت (در چه حوزه‌ای مشارکت می‌کنند)
-	دارد	دارد	متوسط تا کم- تنوع مشاغل بالا و رونق کشاورزی	امکان مشارکت زنان و حوزه‌های احتمالی مشارکت
طرح بیابان زدایی دریاچه ارومیه و طرح نکاشت (ناموفق)	پروژه های احیا دریاچه ارومیه و بیابان زدایی و ترسیب کربن	دارد- پروژه های احیا دریاچه ارومیه	-	سابقه حضور در پروژه‌های ملی و بین‌المللی
-	دارد	دارد	-	امکان بازاریابی برای محصولات کشاورزی
-	دارد	دارد	دارد	امکان مشارکت در احیا تالاب

شکل ۲: جلسه هماهنگی پروژه معیشت و صندوق خرد زنان آخوند قشلاق و زوارق

شکل ۳: جلسه انتخاب روستا و پیشنهاد معیشت های جایگزین

۲- مطالعات پایه

۱-۲ وضعیت کلی روستای آخوند قشلاق

روستای آخوند قشلاق از نظر موقعیت جغرافیایی در ۳۷ درجه و ۲۱ دقیقه عرض شمالی، و ۴۶ درجه و ۳ دقیقه طول شرقی، در سمت غربی جلگه بناب در کنار ساحل شرقی دریاچه اورمیه در سطح اراضی هموار استقرار یافته است.

شکل ۴: موقعیت جغرافیایی روستای آخوند قشلاق

جدول ۲: وضعیت جمعیت روستای آخوند قشلاق

سال آماری	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۳	۱۳۹۵
شرح						
جمعیت	۱۵۴۳	۲۲۴۴	۳۲۸۰	۴۰۸۱	۴۴۰۹	۵۱۰۰
خانوار	۲۶۹	۳۹۲	۶۰۱	۷۹۲	۱۰۹۶	۱۵۰۰
نرخ رشد	۴	۳	۲	۱/۱۲	۰/۰۰۴	۰/۱۵

منبع: دهیاری روستای آخوند قشلاق

۲-۲- منابع آب آخوند قشلاق

منابع آب این روستا و اطراف آن شامل آب ها سطحی و زیر زمینی است، در گذشته مهمترین منبع آبهای سطحی این روستا انشعابات از رودخانه صوفی چای بود که از نزدیکی روستا عبور می کرد و شاخه ای از آن

قوبی چای می باشد. که بعد از طی مسافتی به این روستا می رسد، آب رودخانه قوبی چای جهت آبیاری مزارع روستا مورد استفاده قرار می گرفت. این رودخانه فصلی بوده و در تابستان خشک می شده است. منابع آب زیر زمینی این روستا از طریق چاه های عمیق و نیمه عمیق می باشد، در این روستا قناتی وجود ندارد.

۲-۳ شیوه های معیشت رایج

از سالهای گذشته شغل اصلی مردم این روستا کشاورزی بوده و محصول اصلی پیاز و محصول بعدی اهالی این روستا هویج و خیار و سیب زمینی و محصولات باغی بود .

در روستای آخوند قشلاق صنایع دستی رونق چندانی ندارد و تنها صنعت قالیبافی یکی از منابع درآمد تعداد معدودی از روستائیان می باشد، قالیه های بافته شده ریز نقش بوده و بیشتر در فصل زمستان که فعالیت کشاورزی ندارند به قالیبافی روی می آورند.

بطور کلی فعالیت های اقتصادی روستاها در سه محور اصلی کشاورزی ، صنعت و خدمات قرار دارد و صورت گسترده آن بشکل زیر است:

کشاورزی: زراعت، باغداری، دامداری

صنایع: صنایع روستایی و صنایع دستی

خدمات: فروشندگی، حمل و نقل

اراضی و سطح زیر کشت روستا شامل: ۲۲۵ هکتار زراعت گندم و ۱۸۵ هکتار اراضی باغی مثمر و غیرمثمر است. اراضی زراعی به کشت گندم، جو و اراضی باغی مثمر شامل: باغات انگور و بادام است که میزان تولید و سطح هریک در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۳: محصولات آبی و دیم روستای آخوند قشلاق

نوع و محصول زیر کشت		سطح زیر کشت (هکتار)	راندمان تولید (تن در هکتار)	توضیحات
آبی	گندم	۲۲۵	۴/۵	

	۲۵ تن ۱ تن	۱۶۰ انگور ۲۵ بادام	باغات مثمر	
	۰	۰	باغات غیر مثمر	دییم
	۰	۰	گندم	
	۰	۰	جو	
	۳۰/۵	۴۵۰	کل	

جدول ۴: محصولات دامی و کشاورزی روستای آخوند قشلاق

نوع دام	تعداد دام	محصول کشاورزی و باغی	سطح زیر کشت (هکتار)
گاو	۱۱۰	انگور	۱۶۰
گوسفند	۲۵۵۰	گردو	۲۳
بز	۸۵۰	سیب - گلابی	۵
ماکیان	۴۷۵۰	زرد الو - گوجه	۲۵
سایر	۱۷	بادام	۳۵

۲-۳-۱- وضعیت اشتغال و منابع درآمدی خانوار در روستای آخوند قشلاق

با توجه به در دست نبودن آمار جدید به آمار سال ۱۳۸۶ اکتفا شد و سعی خواهد شد تا مراحل بعدی این ارقام ویرایش شود و جدید ترین آمار به دست آید و به این گزارش اضافه گردد.

جدول ۵- وضعیت اشتغال گروه های فعال روستای آخوند قشلاق

۱۳۸۶	گروه های عمده فعالیت	تعداد	درصد
	کشاورزی	۱۰۵۰	۶۰

۳۱	۵۴۰	صنعت	
۹	۱۷۰	خدمات	
۱۰۰	۱۷۶۰	جمع	

۴-۲ وضعیت اجتماعی روستا

از جمله نهادهای رسمی موجود در روستای آخوند قشلاق می توان به دفتر شورای اسلامی روستا ، دهیاری روستا، و نیز درمانگاه روستا اشاره کرد. همچنین در تازه ترین آمار به دست آمده از سرشماری سال ۱۳۹۵ این نتایج به دست آمد: در این روستا نیز همچون سایر نقاط کشور فن آوری هایی چون ماهواره، اینترنت، موبایل و... جای خود را در بین اقشار مختلف باز کرده است. و بر اساس مطالعات به دست آمده مردم اطلاعات و اخبار مورد نیاز خود را از طریق رسانه های ارتباط جمعی همچون رادیو، تلویزیون ،روزنامه وکانال های تلگرامی که مخصوص خود روستاست به دست می آورند.

جدول ۶: امکانات موجود در روستای آخوند قشلاق

ردیف	شرح امکانات	تعداد
۱	خانه بهداشت	۱ واحد
۲	مدرسه ابتدایی	۲ باب
۳	پست بانک	۱ باب
۴	مدرسه راهنمایی	۲ باب
۵	دبیرستان	۲ باب
۶	مسجد	۵ واحد
۷	پایگاه بسیج	۲ واحد
۸	نانوایی	۳ واحد
۹	کارگاه چوب بری	۱ باب
۱۰	مخابرات	۱ واحد
۱۱	درمانگاه	۱ واحد

۱۲	تزریقات و پانسمان	۱ واحد
۱۳	گورستان	۱ واحد

۳ - امکان سنجی تشکیل معیشت های جایگزین در روستای آخوند قشلاق

به منظور پیگیری زمینه های ایجاد معیشت جایگزین و مکمل در منطقه، گروه مطالعاتی به اداره فنی حرفه ای در شهرستان بناب مراجعه و مشخص شد با توجه به بحران خشک شدن دریاچه ارومیه، فهرستی از روستاهای پیرامون دریاچه که بیشترین تأثیر را از خشکی دریاچه خواهند دید تهیه شده و به منظور مقابله با آثار خشک شدن دریاچه تعدادی از مشاغل جایگزین قابل اجرا و پیگیری در هر روستا (با توجه به ویژگی هر روستا) پیشنهاد مشاغلی از سوی این اداره ارائه شده است.

با بررسی این مشاغل مشخص شد مواردی چون پرورش شتر و... با توجه به روند نزولی کیفیت مراتع منطقه با وارد کردن فشار شدید بر پوشش گیاهی منطقه، نمی تواند در زمره مشاغل پایدار و سبز باشند (از دیدگاه محیط زیستی مردود است)، ولی برخی دیگر از مشاغل (کشت زعفران، پسته و مشاغل خانگی) با توجه به همپوشانی و سازگاری با اهداف پروژه در راینی های بعدی جهت ارائه آموزش در روستاها، معرفی شدند.

جدول ۷- روستاهای در معرض تهدید از خشک شدن دریاچه ارومیه در شهرستان بناب

ردیف	روستا	جمعیت	تعداد خانوار	تعداد شاغل	مشاغل غالب (مورد تهدید)	مشاغل جایگزین
۱	آخوند قشلاق	۴۷۶۵	۱۳۹۱	۱۳۱۸	کشت پیاز و گوجه فرنگی، گندم آبی، باغداری، دامداری سبک	پرورش شتر، شترمرغ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، قالی بافی و مشاغل خانگی
۲	قره چپق	۵۷۱۸	۱۷۳۰	۱۴۸۸	گندم و جو انواع سبزی و صیفی جات.	پرورش محصولات گلخانه ای، پرورش قارچ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، گیاهان دارویی
۳	علی خواجه	۱۴۰۰	۳۸۵	۲۱۵	گندم و جو انواع سبزی و صیفی جات.	بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، قالی بافی و مشاغل خانگی
۴	خانه برق	۳۰۶۲	۸۴۲	۵۱۹	گندم و جو انواع سبزی و صیفی جات.	پرورش محصولات گلخانه ای، پرورش قارچ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و

	جدید *				پسته، گیاهان دارویی، صنایع بسته بندی، مشاغل خانگی
۵	خانه برق	۱۳۰۶	۳۶۶	۱۲۷	گندم و جو، یونجه پرورش محصولات گلخانه ای، پرورش قارچ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، گیاهان دارویی، مشاغل خانگی
۶	خلیلوند	۱۲۱۴	۳۵۴	۱۴۷	گندم و جو، یونجه پرورش قارچ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، گیاهان دارویی، مشاغل خانگی
۷	چپقلو	۲۱۹۱	۸۹۰	۴۷۵	گندم و جو، یونجه پرورش شتر، شترمرغ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، قالی بافی و مشاغل خانگی
۸	ینگ کند خانه برق	۷۶۲	۲۰۷	۲۵۰	گندم و جو، یونجه پرورش محصولات گلخانه ای، پرورش قارچ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، گیاهان دارویی، مشاغل خانگی
۹	حاج مصیب	۸۱	۲۴	۴۰	گندم و جو، یونجه پرورش شتر، شترمرغ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، قالی بافی و مشاغل خانگی
۱۰	قره قشلاق	۶۰۰	۱۶۵	۱۰۶	گندم و جو، یونجه پرورش شتر، شترمرغ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، قالی بافی و مشاغل خانگی
۱۱	قشلاق خانه برق	۹۱۵	۲۰۴	۲۸۳	دامداری سبک، انواع سبزی و صیفی جات. پرورش قارچ، بوقلمون، بلدرچین، واحدهای کوچک دامپروری، کشت زعفران و پسته، گیاهان دارویی، مشاغل خانگی
۱۲	شورگل	۵۴۳	۱۴۸	۲۱۷	گندم و جو، نخود کشت دیم، مشاغل خانگی

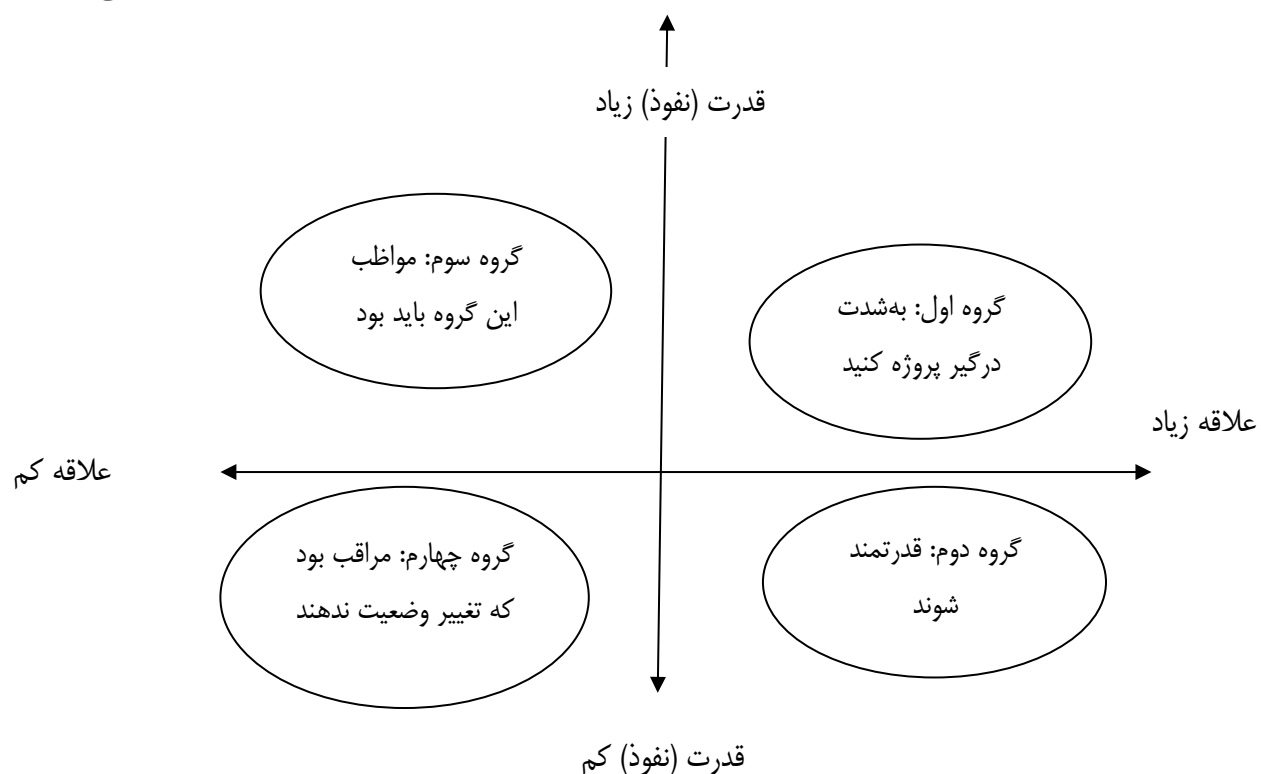
مأخذ: جهاد کشاورزی شهرستان بناب

۳-۱- تحلیل ذینفعان و تکمیل شناسایی نهادهای حمایت‌کننده از معیشت‌های سازگار با

محیط زیست؛

توسعه معیشت‌های جایگزین و مکمل تنها با ایفای نقش ذینفعان اصلی در این زمینه و پایدار نمودن معیشت نیز با در نظر گرفتن کلیه ذینفعان و دست‌اندرکاران قابل انجام است. بخشی از دست‌اندرکاران ممکن است در نگاه اول، چندان مرتبط و مؤثر نباشند، اما درنهایت برای پایداری معیشت ایجادشده و یا حتی به‌صورت غیرمستقیم، مهم خواهد بود و برنامه‌ریز درنهایت ناگزیر از توجه به همه دست‌اندرکاران است.

با توجه به تقسیم‌بندی انجام‌شده در خصوص ذینفعان و دست‌اندرکاران برنامه معیشت پایدار و همچنین حفاظت از تالاب، کلیه نهادها، گروه‌ها و افراد مخاطب طرح، در ذیل یکی از چهار گروه زیر قرار دارند که با در- نظر گرفتن میزان قدرت و علاقه آن‌ها برای ارائه تأثیرات مثبت در طرح و همچنین با توجه به شناخت به‌دست‌آمده، استراتژی برخورد با مخاطبان طبقه‌بندی‌شده در هریک از این چهار گروه، در ادامه بیان می‌شود:

شکل ۵- نمودار استراتژی برخورد با مخاطبان

۲-۳- تحلیل گروهها

گروه اول (ارتباط زیاد - قدرت زیاد) :

این گروه بیشترین ارتباط را با مبحث معیشت دارند و با توجه به اینکه قدرت تأثیرگذاریشان نیز بالاست، برای پیشبرد اهداف طرح می‌بایست از امکانات و توانایی‌های ایشان بهره گرفت و با ایشان در خصوص برنامه‌های در نظر گرفته شده طرفین برای ایجاد معیشت پایدار و سازگار با محیط‌زیست تعامل نمود:

۱. ستاد احیای دریاچه ارومیه ۲. فرمانداری و بخشداری ۳. سازمان حفاظت محیط‌زیست ۴. اداره آب

منطقه‌ای

۵. تعاون روستایی ۶. شورای روستا ۷. دهیاری ۸. اداره فنی و حرفه‌ای ۹. جهاد کشاورزی ۱۰. اداره کار

و تعاون

۱۱. میراث فرهنگی ۱۲. شهرداری‌ها ۱۳. انجمن قالیبافی ۱۴. کمیته امداد ۱۵. بسیج ۱۶. نمایندگان

مجلس

۱۷. اداره منابع طبیعی

گروه دوم (ارتباط زیاد - قدرت کم)

این گروه گرچه بیشترین ارتباط را با مبحث معیشت پایدار دارند و مخاطبان اصلی هستند، اما قدرت تصمیم‌گیری اندکی در تعیین سیاست‌ها و برنامه‌ها دارند. برای پیشبرد اهداف طرح لازم است ضمن ارتباط با این گروه تلاش شود نظرات و پیشنهادات آن‌ها را به سمع و نظر نهادهای گروه اول رساند و زمینه‌های مشارکت آن‌ها در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ها محقق شود. این گروه مهم‌ترین دوستان و متحدین در اجرای کار هستند و باید با توانمندسازی کمک کرد تا قدرت آن‌ها افزایش یابد. در اجرای طرح معیشت پایدار تاکنون کارشناسان انجمن توانسته‌اند با اکثریت مخاطبان در این گروه ارتباط برقرار کنند. هدف از این ارتباط جلب مشارکت و بسیج ذینفعان موجود در این گروه در اجرای طرح معیشت پایدار و همچنین برقراری ارتباط میان این گروه با گروه اول (ذینفعان دارای ارتباط زیاد- قدرت زیاد) بوده است.

۱. کشاورزان ۲. قهوه‌خانه‌داران ۳. کارگران ۴. قالیبافان ۵. دامداران ۶. مغازه‌داران

۷. دلالان خرید محصولات کشاورزی ۸. دلالان فروش ۹. تاجران نخ پشم ۱۰. صندوق‌های قرض‌الحسنه

۱۱. زنان روستایی ۱۲. کودکان ۱۳. سازمان‌های مردم‌نهاد ۱۴. دانشگاه

گروه سوم (ارتباط کم - قدرت زیاد)

گروه‌هایی مانند: مساجد، صداوسیما، بهزیستی، اداره آب و فاضلاب، اداره راه و ... آن دسته از ذینفعانی که در عین حال می‌توانند قدرت زیاد داشته باشند، اما ارتباط مستقیمی با موضوع معیشت ندارند. این گروه معمولاً توجهی به دغدغه‌های پروژه ندارند و می‌توانند در روند کار اخلاص ایجاد کنند. در این گروه می‌توان با استفاده از فنون تسهیلگری و اعتمادسازی نسبت به اهداف طرح علاقه ایجاد کرد و با توجه به دامنه موضوع معیشت پایدار می‌توان از این گروه‌ها برای پیشبرد طرح بهره برد، بنابراین باید با این گروه در حد اطلاع‌رسانی و مشورت ارتباط برقرار نمود.

به عنوان مثال مساجد و پایگاه بسیج با در اختیار داشتن منابع و امکانات زیاد می‌توانند با اختیار گذاشتن فضای برگزاری جلسات و همراهی در دادن وام و حمایت‌های مالی در راستای معیشت پایدار تأثیرگذار باشند، یا صداوسیما و رسانه‌های محلی می‌توانند در اطلاع‌رسانی و حساس‌سازی مردم نسبت به پیشبرد اهداف طرح موثر باشند.

گروه چهارم (ارتباط کم - قدرت کم)

کمترین ارتباط و قدرت را در اجرای طرح معیشت پایدار دارند. آموزش و پرورش، خانه بهداشت، بنیاد مسکن و اداره برق کمترین ارتباط و قدرت را در طرح معیشت پایدار دارند. هرچند با توجه به اهمیت موضوع بحران آب و اشتغال موجود در منطقه و همزمانی با بحث اقتصاد مقاومتی می‌توان از پتانسیل‌ها و فرصت‌هایی که این نهادها در اختیار دارند نیز برای پیشبرد طرح کمک گرفت.

با توجه به دامنه گسترده ذی‌نفعان در چنین طرحی، راهبرد اصلی بدون در نظر داشتن موقعیت، نیازها و توانایی‌های هر یک از ذینفعان نمی‌تواند به راهبردی کارآمد و جامع منجر شود. از این رو در جریان طراحی راهبرد برای مدیریت طرح معیشت پایدار در منطقه قره‌قشلاق، بر اساس به کارگیری رویکرد تحلیل ذینفعان از جانب گروه دامون، تلاش شد تا تمامی ذینفعان مورد توجه قرار گیرند.

بر این اساس سه دسته اصلی از ذی‌نفعان که هر کدام نقش و مشارکتی ویژه در چنین راهبردی دارند، عبارت‌اند از:

- ۱- نهادهای عمومی و دولتی ذی‌ربط
- ۲- جامعه محلی میزبان پروژه
- ۳- گروه‌ها و افرادی که اهداف پروژه مخالف منافع آن‌هاست.

اگر ارتباط مناسبی میان این سه دسته از ذینفعان فراهم نشود، جایگاه و نوع مشارکت هریک از آنها مشخص نباشد، اهداف مورد انتظار طرح تأمین نمی‌شود و پیامدهای منفی نیز ممکن است به بار آید. از اینرو ضرورت همکاری بین-نهادی نتیجه چندوجهی بودن مسئله کم‌آبی و ایجاد معیشت پایدار در منطقه است، تنها زمانی می‌توان به ایجاد معیشت‌های جایگزین در منطقه امیدوار بود که بحران کم‌آبی و کشاورزی ناپایدار در منطقه مدیریت شود.

دستیابی به اهداف معیشت پایدار نه تنها توسط یک سازمان امکان‌پذیر نیست، بلکه ضروری است همکاری جدی‌تر و شفاف‌تری میان نهادهای گروه اول (ارتباط زیاد و قدرت زیاد) شکل گیرد. بر این اساس، ضلع نخست راهبرد معیشت پایدار یعنی «همسوسازی نهادهای دولتی ذی‌ربط» شکل می‌گیرد.

همزمان با اجرای سیاست‌های کلان مدیریت آب در منطقه، نیاز است تا فرآیندی جهت توانمندسازی جامعه محلی انجام شود. به این معنی که مهارت‌های اجتماعی و حرفه‌ای آن‌ها ارتقاء یافته و فرصت‌هایی برای اشتغال و فعالیت اقتصادی رسمی برایشان فراهم شود. این جهت‌گیری، ضلع دوم راهبرد معیشت پایدار خواهد بود.

در این میان مشارکت نهادهای عمومی-دولتی و جامعه محلی کفایت نمی‌کند. سطحی از مداخله اجتماعی به‌ویژه از جانب نهادهای محلی و مدنی نیز لازم است. با جلب مشارکت و در نظر گرفتن جایگاه مشورتی برای نهادهای محلی: شورای روستا، هیئت‌امنا مساجد، تشکل غیررسمی زنان (صندوق قرض‌الحسنه و...) می‌توان از فرصت‌ها و امکانات بیشتری برای پیشبرد طرح استفاده کرد. سومین ضلع راهبرد معیشت پایدار، شامل «جلب مشارکت نهادهای محلی و مدنی» شکل می‌گیرد.

۳-۳- بررسی مشارکتی عوامل موثر در تشکیل معیشت

در آغاز جلسه ای که توسط مجریان طرح و بین اعضا تشکیل شد تصمیم بر این شد که از روش مشارکتی برای جلب نظر و مشارکت افراد در تشکیل گروه معیشتی جایگزین استفاده شود و از ظرفیت دانش بومی مردم محلی نیز استفاده شود.

با توجه به جلسات متعددی که با رهبران محلی، افراد کلیدی، ریش سفیدان روستای آخوند قشلاق برگزار شد آنان از جمله مواردی که در تشکیل و پایداری گروه معیشتی موثر دانستند: ابتدا اطلاع رسانی صحیح و جامع در بین تمام افراد ساکن در روستا چه مردان و چه زنان، توجه به پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های روستا، پیدا کردن بازار برای عرضه تولیدات این کارگاه‌ها، مورد توجه قرار دادن مشکل بیکاری جوانان و نیز تعیین محلی دائمی برای تشکیل کارگاه‌ها و جلسات و ... عنوان کردند.

اطلاع رسانی از طریق بنر ، شبکه های اجتماعی شهرستان و روستا ، اطلاع رسانی در مراسم عمومی که در مسجد برگزار میشود، ارتباط گیری و تماس با افراد دارای شبکه اجتماعی گسترده، پایگاه های بسیج، و نیز از طریق زنان فعال در روستا، از طریق دهیار و شوراهای محلی و در نهایت از طریق ورود به روستا و ارتباط مستقیم با زنان روستا انجام شد.

۱-۳-۳-جلسه با گروه زنان

جلسات در حال حاضر در مسجد روستا برگزار می گردد و محل های پیشنهادی برای تشکیل کارگاه ها در حال بررسی از طریق ۱- گروه زنان شرکت کننده در جلسات روستا، ۲- تسهیلگران ۳-دهیار و شورای روستای زوارق می باشد.

شکل ۷: جلسات تشکیل شده در روستا

و آنچه که در بحث های گروهی و نشست بین خیران و مسولین شهرستان برگزار شد نتایج زیر به دست آمد. انتخاب افراد مورد تایید از جامعه محلی برای تسریع روند کار و اعتماد سازی در بین روستاییان ، انجام مطالعات و تحقیقات پایه ای در زمینه گسترش فعالیت و معیشت های سازگار با محیط زیست و در آخر بحث تحقیق پیرامون بازاریابی برای درآمد زایی محصولات و خدمات تولید شده توسط اعضای صندوق.

۲-۳-۳-جلسه با گروه مردان

با توجه به تجربیاتی که در پروژه هایی معیشتی سابق در کار با گروه مردان بدست آمده بود ، در این پروژه جلسات گروه مردان در محل دفتر بخشداری تشکیل گردید تا اعتماد گروه مردان جلب و جدیت موضوع روشن گردد. گروه مردان بیشتر تمایل به مشاغل در حوزه کشاورزی کم آب خواه مانند کشت پسته و سنجد و زعفران داشتند، در رابطه با مشاغل غیر کشاورزی مسئله تامین سرمایه را مطرح نمودند.

۴-۳-چالش‌های مرحله‌ی اول

از جمله چالش‌هایی که تا این مرحله مجریان پروژه با آن روبرو بودند میتوان به نبود مکان ثابت و قابل دسترسی برای همه ساکنان روستا اشاره کرد. بزرگی روستا که هماهنگی با تمام ساکنان اندکی مشکل بود. عدم اعتماد اهالی روستا به تسهیلگران، نبود سرمایه مشخص جهت تزریق به گروه معیشتی تشکیل شده

۵-۳-اقدامات صورت گرفته فاز اول

فراهم آوردن زمینه دسترسی به انواع منابع که جامعه روستایی و زنان به آن نیاز دارند بر عهده یک سازمان واحد نمی باشد. لذا در مرحله اول جلب مشارکت فعال و حمایت سازمان‌های دولتی، منطقه‌ای، محلی و همراهی نهادهای مردمی برای پیشبرد اهداف تشکیل صندوق زنان روستایی ضروری است. از این رو جلب حمایت فرمانداری شهرستان بناب و نیز تأکید فرماندار بر حمایت همه جانبه تمامی ارگان‌ها و سازمان‌های دولتی مبنی بر همکاری با مجریان پروژه از اقدامات اولیه برای تشکیل صندوق بوده است.

در این راستا جلسه‌ای در فرمانداری با حضور ذینفعان تشکیل شد و با ارائه گزارش پروژه صندوق خرد زنان روستای قره چیق و دستاوردهای آن برای اجرای صندوق خرد زنان روستایی در روستای زوارق مشورت و همفکری صورت گرفت و با مشارکت دادن ذینفعان مصوبات زیر مورد تصویب قرار رفت.

۱- مقرر گردید دهیار و شورای اسلامی روستای آخوندقشلاق و زوارق امکان مناسب برای برگزاری جلسات و دوره‌های آموزشی در روستا را شناسایی و به بخشداری و محیط زیست معرفی نمایند.

۱- مقرر گردید دهیار و شورای اسلامی روستای آخوندقشلاق و زوارق نسبت به واگذاری زمین مناسب به صورت رایگان به صندوق خرد روستاهای یاد شده اقدام و اداره محیط زیست به صورت ویژه تا حصول نتیجه موضوع را پیگیری و به فرمانداری گزارش نمایند.

۲- مقرر گردید تمامی ادارات نهاد‌های مرتبط با پروژه با مجریان طرح‌های فوق‌الشاره همکاری مضاعف به عمل آورد.

۳- با توجه به شرایط و پتانسیل‌های روستاهای آخوندقشلاق و زوارق مصوب گردید صندوق خرد زنان روستایی و معیشت پایدار تأسیس و پروژه مربوطه در آنها اجرا گردد.

۴- مقرر گردید شبکه بهداشت و درمان، آموزش و پرورش و شهرداری در تهیه لباسهای بیمارستانی، مانتوی مدارس و نیروهای خدماتی از تعاونی‌های روستاهایی که طرح‌های معیشت در آنها اجرا می‌شود تهیه نمایند.

۵- مقرر گردید جهاد کشاورزی، آموزش فنی و حرفه‌ای، میراث فرهنگی در خصوص برگزاری کلاسهای حرفه‌آموزی و تأمین مربی دوره‌های مورد نیاز به صورت رایگان با صندوق خرد زنان روستای زوارق و آخوندقشلاق همکاری لازم را معمول دارند.

۶- مقرر گردید میراث فرهنگی و گردشگری به جد نسبت به بازاریابی و برگزاری نمایشگاههای فروش صنایع دستی صندوقهای خرد زنان و معیشت پایدار در مناسبت های مختلف اقدام عاجل را معمول و نتیجه را برای جلسه آتی ارائه نماید.

۷- مقرر شد میراث فرهنگی و گردشگری با همکاری محیط زیست و شهرداری نسبت به دایر نمودن غرفه فروش محصولات کشاورزی و صنایع دستی و گیاهان دارویی برای صندوق های خرد زنان در نقاط مختلف شهر و روستا اقدام عاجل معمول و بخشداری نسبت به هماهنگی و پیگیری تا تحقق موضوع اقدام نمایند.

۸- مقرر شد "موسسه یاشیل یاشام" و "موسسه مأموریت برای حفاظت از محیط زیست روستایی و شهری بناب" در تشکیل صندوق های مصوب تسریع نمایند.

۹- مقرر شد اداره محیط زیست نسبت به پیگیری و هماهنگی و همکاری جدی تا تحقق مصوبات جلسه اقدام و ماهانه گزارش کار و مشکلات احتمالی را به فرمانداری منعکس نماید.

بسم الله الرحمن الرحیم

شماره: ۱۳۹۶/۰۷/۲۷
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۷/۲۷

فرمانداری شهرستان بناب
معاونت مدیریت شهری
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۷/۲۷ (۲۰۱۸ هجری قمری)

در ابتدای جلسه آقای فرماندار به تأیید معیشت بانوان و تأسیس صندوق خرد زنان روستایی توسط دفتر تالابهای ایران با هدف ظرفیت سازی و ایجاد زمینه در بهره برداران حوزه دریاهای ارومیه در راستای بکارگیری نیروهای معیشت سازگار با محیط زیست که با همکاری موسسه مأموریت برای حفاظت از محیط زیست روستایی و شهری بناب تشکیل خواهد شد، هدف از آنرا کاهش فشار بر منابع آبی عنوان و اعلام داشتند که دو طرح در روستاهای زوارق و آخوند قشلاق بناب اجرا خواهد شد. ایشان با اشاره به اینکه به علت کاهش شدید منابع آبی ساکنان برخی از روستاهای بناب نمی توانند به شغل کشاورزی ادامه دهند بر ضرورت جایگزینی مشاغل کشاورزی با مشاغل که نیاز به آب ندارند تأکید کرد. روی استفاده غیر اصولی از منابع آبی در زمینه های شرب و کشاورزی را آفت جدی منطقه اعلام کرد و گفت مردم باید به این باور برسند که نعمات خشک شدن دریاهای ارومیه در درجه اول متوجه ساکنان حوزه دریاهای ارومیه و در ادامه سایر استانها را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد.

در ادامه جلسه رئیس اداره محیط زیست شهرستان بناب در خصوص طرحهای اجرا شده و ضرورت ادامه آنها گزارش جامع و کاملی را بیان نمودند. سپس اعضای درخصوص دستور جلسه گزارشات لازم را ارائه در خاتمه پس از بحث و تبادل نظر تصمیماتی بشرح ذیل اتخاذ گردید.

۱) مقرر گردید دهیار و شورای اسلامی روستای آخوند قشلاق و زوارق امکان مناسب برای برگزاری جلسات و دوره های آموزشی در روستا را شناسایی و به بخشداری و محیط زیست معرفی نمایند.

۲) مقرر شد دهیار و شورای اسلامی روستاهای آخوند قشلاق و زوارق نسبت به واگذاری زمین مناسب به صورت رایگان به صندوق خرد زنان روستاهای پادشاه اقدام و اداره محیط زیست به صورت ویژه تا حصول نتیجه موضوع را پیگیری و به فرمانداری گزارش نمایند.

۳) مقرر گردید تمامی ادارات و نهادهای مرتبط با پروژه با مجریان طرح های فوق الاشاره همکاری مضاعف بعمل آورند.

آدرس: باب نیلانی نام مجری (مدیر فرمانداری بناب) * تلفن: ۰۱۰-۲۷۷۲۰۲۱۱ * فکس: ۰۱۰-۲۷۷۲۰۲۱۱
پست الکترونیک: tamas@bonab.ir * وبسایت: www.bonab.ir

بسم الله الرحمن الرحیم

شماره: ۱۳۹۶/۰۷/۲۷
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۷/۲۷

فرمانداری شهرستان بناب
معاونت مدیریت شهری
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۷/۲۷ (۲۰۱۸ هجری قمری)

جناب آقای ناصر عباس زاده
بخشداد محترم بخش مرکزی بناب
مدیر محترم آموزش و پرورش شهرستان بناب
رئیس محترم حفاظت محیط زیست شهرستان بناب
رئیس محترم اداره صنعت، معدن و تجارت شهرستان بناب
رئیس محترم اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شهرستان بناب
مدیر محترم جهاد کشاورزی شهرستان بناب
شهردار محترم بناب
رئیس محترم شبکه بهداشت و درمان شهرستان بناب
رئیس محترم مرکز آموزش فنی و حرفه ای بناب
دهیار محترم روستای
رئیس محترم شورای اسلامی روستای
موسسه مأموریت برای حفاظت از محیط زیست روستایی و شهری بناب

سلام علیکم

یک نسخه از صورتجلسه مورخ ۹۶/۷/۱۸ تأسیس صندوق خرد زنان روستایی و معیشت پایدار جهت اقدام لازم بر اساس مفاد صورتجلسه به پیوست ارسال می گردد.

صورتجلسه تأسیس صندوق خرد زنان روستایی و معیشت پایدار

برای دهوتامه شماره ۱۷۹۶۸۸ مورخ ۹۶/۷/۱۶ جلسه روستاهای زوارق و آخوند قشلاق روز سه شنبه مورخ ۹۶/۷/۱۸ رأس ساعت ۱۰ صبح به ریاست فرماندار بناب و با حضور اعضای جلسه با همکاری دفتر تالاب های ایران در سالن اجتماعات فرمانداری باالوات آیینی چند از کلام ا... مجید تشکیل گردید.

آدرس: باب نیلانی نام مجری (مدیر فرمانداری بناب) * تلفن: ۰۱۰-۲۷۷۲۰۲۱۱ * فکس: ۰۱۰-۲۷۷۲۰۲۱۱
پست الکترونیک: tamas@bonab.ir * وبسایت: www.bonab.ir

شکل ۸: صورت جلسه ذینفعان در فرمانداری

شکل ۹: جلسه ذینفعان در فرمانداری

۴- امکان‌سنجی شناسایی و پیاده سازی معیشت مکمل و جایگزین

۴-۱- امکان‌سنجی معیشت جایگزین (گروه زنان روستای آخوند قشلاق)

از ابتدا که تسهیلگران برای ایجاد الگوهای معیشتی پایدار و رونق بخشیدن به کسب‌وکارهای دوستدار محیط‌زیست، وارد روستا شدند. با توجه به فرهنگ غالب در این منطقه که امکان جلسات مشترک میان زنان و مردان را نمی‌داد، جلسات جداگانه زنان و مردان تشکیل شد.

در جلسات کارگاهی که برای زنان آخوند قشلاق برگزار شد تلاش شد تا در دو زمینه، اطلاعاتی را با مشارکت زنان به دست آورد، ابتدا لیست مشاغل که هم‌اکنون در روستا وجود دارد و یا بعد از خشکسالی رونق یافته‌اند تهیه شد.

شکل ۱۰: جلسه با گروه زنان

جدول ۸- لیست مشاغل رونق یافته در خشکسالی

مشاغل رونق یافته در خشکسالی	مشاغلی موجود در روستا
۱. قالیبافی	۱. کشاورزی
۲. کارگری فصلی (در روستاهای اطراف و شهرها)	۲. قالیبافی
۳. ساختمان‌سازی و بنایی	۳. دامداری
۴. قهوه خانه	۴. مرغداری
۵. راننده ماشین‌های سنگین	۵. ریسندگی
۶. دامداری خرد	۶. جوراب بافی
۷. نصب سقف کاذب	۷.
۸. کشاورزی در شهرهای اطراف	۸.

۲-۴- تحلیل ابتدایی معیشت فعلی و معیشت پیشنهادی توسط گروه هدف

با توجه به تحلیلی که از معیشت موجود در روستای آخوند قشلاق توسط گروه زنان انجام گرفت. نتیجه تحلیل نشان داد برخلاف باور عموم که به محصول پیاز به عنوان یک شغل درآمدزا می نگرند، این محصول علاوه بر پرآب خواه بودن و آبیاری به شیوه غرقابی باعث فرسایش خاک و آلودگی های محیط زیستی ، سود قابل توجهی نصیب کشاورز نمی شود.

هزینه ها	درآمد ها
اجاره زمین	۳۵۰۰۰۰
شخم زمین	۱۰۰۰۰۰
هزینه بذر پیاز	۱۰۰۰۰۰
هزینه کود و سم	۲۶۰۰۰۰
آبیاری	۱۲۰۰۰۰۰
هزینه کارگری (بسیار)	
ایاب و ذهاب	
نت (آب)	
تورس گلدی	
صاف و نظار	

شکل ۱۱- جلسه تحلیل معیشت با گروه زنان آخوند قشلاق

جدول ۹ - تحلیل معیشت برای محصول پیاز

مشاغل	عناوین	هزینه ها (در هکتار) (میلیون تومان)	درآمدها (در هکتار) (میلیون تومان)
کشت پیاز	اجاره زمین	۱۰	
	شخم زمین	۲	
	خرید بذر	۰/۶	
	خورد و خوراک کارگر	۲	
	خرید ماسه	۱	
	کود و سم و آبیاری	۸	
	کارگر	۱۰	
	ایاب و ذهاب	۲	

	سوخت برای پمپ آب	۰/۵	
	گونی (تور پیاز)	۰/۷	
	کرایه حمل پیاز تا بازار یا انبار	۱	
۵۰	جمع	۳۷/۸	
	کشت گوجه فرنگی	۰/۵	
	بذر	۱	
	آبیاری	۱	
	کود	۲	
	سم	۰/۵	
	هزینه برداشت	۴	
۸۰	جمع		
	شیر	شیری	معمولی
		۰/۰۹	۰
	روغن - کره	۰/۱۵	۰
	سیاهدانه و تخم مرغ و...	۰/۰۵	۰/۰۵
	آرد	۰/۱۵	۰/۱۵
	سوخت	۰/۰۵	۰/۰۵
	جمع	۰/۴۹	۰/۲۵
			شیری: ۱/۰ - معمولی: ۰/۵

در مرحله بعد از زنان خواسته شد تا تمایل و توانایی‌های خود را در خصوص شیوه‌های معیشتی دیگر و جدید بیان کنند. بعد از اولویت‌بندی حرفه‌های بیان‌شده با مشارکت خود آن‌ها تلاش شد تحلیلی ابتدایی و ساده از آن‌ها به دست آید. به این ترتیب که برای هر کدام از مشاغل پیشنهادی، ۳ موضوع کلی (نیاز به آموزش، نیاز به سرمایه، وجود بازار کار) مورد بررسی قرار گرفت. این بررسی به ایجاد تصویری واقع‌بینانه برای شروع فعالیت کمک کرد.

جدول زیر تحلیل مشاغل پیشنهادی زنان و مردان آخوند قشلاق، برای رسیدن به یک فعالیت جدید است که بر اساس توانایی خودآنان باشد.

جدول ۱۰- لیست مشاغل پیشنهادی

حرفه	آموزش	تجهیزات و وسایل	مواد اولیه	مکان کارگاه	ارتباط با بازار کار
لحاف دوزی	آموزش ندارند	تجهیزات اولیه رادارند	نیاز است	نیاز است	نیاز است
فرآوری خشکبار	آموزش ندارند	یک کارگاه کوچک نیاز به منابع ملی	نیاز است	نیاز است	نیاز است
قالیبافی	آموزش نیاز ندارند	نیاز است	نیاز است	نیاز است	نیاز است
پرورش گلخانه کاکتوس	آموزش نیاز دارند	نیاز است	نیاز است	نیاز است	نیاز است
پرورش بلدرچین	آموزش نیاز دارند	نیاز است	نیاز است	در مقیاس کوچک نیاز نیست	نیاز است
پرورش قارچ	آموزش نیاز دارند	نیاز است	نیاز است	در مقیاس کوچک نیاز نیست	نیاز است
کشت پسته و سنجید	آموزش نیاز دارند	نیاز است	نیاز است	نیاز نیست	نیاز است
کشت زعفران	آموزش نیاز دارند	نیاز است	نیاز است	نیاز نیست	نیاز است
ریسندگی سنتی	آموزش نیاز ندارند	نیاز است	نیاز است	در مقیاس کوچک نیاز نیست	نیاز است
پخت نان سنتی و شیرینی	آموزش ندارند	نیاز است	نیاز است	نیاز نیست	نیاز است
گیاهان دارویی	آموزش ندارند	نیاز نیست	نیاز است	زمین زراعی	نیاز است
صنایع چوب (کارگاه مبل سازی)	آموزش ندارند	نیاز است	نیاز است	نیاز است	نیاز است

بعد از تحلیل مشاغل و اولویت بندی توسط زنان روستا، مشخص شد ۱۲ نفر علاقه مند به قالیبافی و ۵ نفر متقاضی پرورش بلدرچین و ۱ خانواده به پرورش قارچ و یک خانواده پرورش دام ، ۵ نفر به پخت نان و شیرینی ، ۱ خانواده تاسیس گلخانه پرورش کاکتوس، یک نفر کشت گیاهان دارویی ، یک خانواده به ایجاد

کارگاه مبل سازی بودند. بدین ترتیب قالببافی به عنوان فعالیت مشترک زنان انتخاب و مقرر شد در جلسات بعدی امکان سنجی راه اندازی یک کارگاه قالببافی در روستا انجام بگیرد، و همچنین نمونه نان سنتی تولید شده جهت بازاریابی به مدارس سطح شهرستان و روستا معرفی گردد تا بجای استفاده از نان صنعتی از این محصول خریداری و استفاده نمایند، در همین راستا صندوق اعتباری خرد تشکیل دادند و حساب مشترکی در نزد پست بانک روستای آخوند قشلاق افتتاح نمودند و هر نفر مبلغ ۵۰ هزار تومان بعنوان سپرده و سرمایه اولیه به صندوق واریز کردند تا بعنوان پشتوانه مالی استفاده نماید، در این راستا شرکت مجری نیز برابر قرارداد مبلغ ده میلیون ریال را به صندوق گروه زنان واریز کرد و از آنجایی که زنان تشکیل صندوق دادند و گروه مردان بصورت انفرادی فعالیت می کنند، طبق عکس شماره گروه مردان از مبلغ شارژ صندوق گروه زنان مطلع می باشند.

شکل ۱۱: شارژ صندوق گروه زنان آخوند قشلاق

شکل ۱۲: پخت نان مشاغل در آخوند قشلاق

۳-۴- (امکان سنجی ایجاد معیشت جایگزین) گروه مردان روستای آخوند قشلاق

در جلسات گروه مردان در روستای آخوند قشلاق اقدامات زیر صورت گرفت:

۱- معرفی گروه و برنامه موردنظر و بیان ضرورت ایجاد کسب و کارهای جدید

- ۲- درخواست از اهالی برای بیان پیشنهادات و تکمیل فهرست مشاغل قابل اجرا
- ۳- درخواست برای بیان تجربیات چگونگی اجرای ایده‌های کسب‌وکار و موانع موجود در برابر آن‌ها،
- ۴- بیان عواملی که ممکن است باعث موفقیت و یا شکست یک پروژه کسب‌وکار شود (ارزیابی مشاغل پیشنهادی با مشارکت حاضرین در جلسه).
- نتیجه این جلسه دریافت اطلاعات مختلف از پتانسیل‌های موجود در منطقه و همچنین موانع اقتصادی، اجتماعی و طبیعی موجود و ترغیب اهالی برای هم‌اندیشی و راه‌اندازی مشاغل جدید می‌باشد.
- در گفتگو با گروه مردان ، آنان از کمبود آب برای کشاورزی و نبود سرمایه جهت شروع مشاغل دیگر گله مند بودند همچنین بسیاری از جوانان روستا بعد از خشکسالی به مشاغلی از جمله کارگری فصلی، بنایی و ... روی آوردند و نکته قابل تامل در روستا رونق بسیار زیاد قهوه خانه بعد از شروع خشکسالی می باشد بطوریکه در هر خیابان چندین قهوه خانه فعال است و در بین آنان حضور جوانان چشمگیر است.
- بعد از چندین نشست و جلسه که با گروه مردان تشکیل شد امکان رونق مشاغل کم آب خواه گذشته و همچنین مشاغل جدید بررسی گردید و سپس تحلیل و اولویت بندی شد از جمله مشاغل پیشنهادی پرورش بلدرچین و کاکتوس بدلیل وجود بازار کار تضمینی مورد استقبال واقع شد ولی در تامین سرمایه اولیه با مشکلاتی مواجه بودند ، از دیگر مشاغل پیشنهادی مصنوعات چوبی و کابینت سازی ، مبل سازی ، پرورش قارچ، دامداری، حلاجی و ریسندگی، پرورش پرندگان زینتی می باشد.

شکل ۱۳- جلسه با گروه مردان، آخوند قشلاق

با توجه به نبود آب در روستای آخوند قشلاق شغل بیشتر اهالی روستا به کشاورزی در سایر شهرها و مشاغل کاذب تبدیل شده است ، به همین دلیل در جهت آشنایی اهالی بخصوص گروه مردان از مشاغل جدید کارگاه یک روزه آشنایی با پرورش گلخانه ای کاکتوس با حضور کارشناسان شرکت مشاور تشکیل شد و مراحل پرورش کاکتوس و توجیه اقتصادی آن ارائه شد.

شکل ۱۴- جلسه توجیهی پرورش کاکتوس گلخانه ای ، مسجد روستای آخوند قشلاق

۵- بررسی و امکان‌سنجی مشاغل دوستدار محیط‌زیست جهت معرفی در روستای آخوند قشلاق

بنا بر مطالعات و تجربیات حفاظتی سرتاسر دنیا، در میان جوامع محلی شیوه‌های معیشتی وجود دارد و یا قابل معرفی هستند که بالقوه حداکثر سازگاری با محیط‌زیست و حفظ منابع زیستی دارند. بر این اساس برخی مشاغل دوستدار محیط‌زیست جهت معرفی در محدوده تالاب قره قشلاق و دریاچه ارومیه امکان‌سنجی شدند. همچنین در این طرح علاوه بر معیشت‌های خرد مقیاس قابل انجام با استفاده از سرمایه‌های خرد، پتانسیل‌های معیشتی دیگری نیز که با ارزش‌های محیط زیستی سازگارند و می‌تواند باعث اشتغال بخش بزرگ‌تری از جمعیت ساکن در روستاهای منطقه باشد، شناسایی شدند؛ از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره نمود؛

۵-۱- پرورش کاکتوس

پرورش کاکتوس در مکانی حداقل ۵۰ متر قابل احداث می‌باشد و سرمایه اولیه ۲۵ میلیون تومان نیاز دارد که شرکت مشاور از صفر تا صد تولید را در کنار سرمایه‌گذار خواهند بود و طی قرار داد سه ساله تضمین تامین بذر و خرید نشا کاکتوس را با هدف صادرات تعهد میکنند و همچنین در طی پروسه نگهداری و پرورش نیز هر ۱۵ روز از گلخانه بازدید و آموزش و مشاوره های لازم را ارائه خواهند کرد.

دوره ی رشد بذر کاکتوس زمانی بین ۱۱ تا ۱۷ ماه نیاز دارد و شرکت مشاور تضمین ۸۰ درصد سبز شده بذر را میکند، درآمد حاصل از فروش کاکتوس در مقیاس ۵۰ متر در حدود ۷۵ میلیون تومان خواهد بود که ۲۰ درصد سهم شرکت مشاور و ۸۰ درصد سهم گلخانه دار است.

۲-۵- پرورش بلدرچین

بلدرچین از جمله پرندگان مقاوم در برابر بیماریها و با مصرف آب کمتر است از آنجایی که این پرنده تک محصولی نیست توجیح اقتصادی خوبی جهت نگهداری و پرورش دارد.

توجیح اقتصادی پرورش و نگهداری بلدرچین در مقیاس ۵۰ متر بدین صورت است که شرکت مشاور از تجهیز تا خرید محصول را تضمین میکند و برای ۵۰ متر فضا سرمایه ای در حدود ۸ میلیون تومان نیاز می باشد، بلدرچین در حال حاضر ۴ محصول مصرفی دارد و در آمدی ماهانه بین ۱ میلیون تا ۲ میلیون تومان دارد. شرکت مشاور طی قرار داد تضمین تهیه دانه و جوجه و خرید تخم یا بلدرچین گوشتی را میکند .

۳-۵- کاشت گیاهان دارویی بومی

گرچه ترویج هر نوع کشاورزی از اهداف طرح معیشت پایدار فعلی در منطقه نمی باشد، ولی کاشت گیاهان بومی کاربردی (خوراکی، دارویی، زینتی) در دو شکل زیر می تواند برای خروج منطقه از بحران کم آبی مؤثر باشد:

- ۱- کاشت در مستثنیات اهالی و مزارع به جای کشت سنتی پر آبخواه (نوعی تغییر الگوی کشت)
- ۲- تقویت مراتع اطراف روستا در قالب طرح های مرتع داری (از آنجا که تنها با قرق و کپه کاری قابل انجام است و کمترین نیاز را به آبیاری دارد).

مسئله مهم در این زمینه لزوم استفاده از گیاهان بومی منطقه است و گیاهان بومی با توجه به سازگاری با شرایط اقلیمی هر منطقه نیاز آبی معادل شرایط اقلیمی و بارش محیط دارند و از آنجاکه در زمره فلور بومی منطقه هستند به گونه ای مهاجم در مراتع منطقه، تبدیل نمی شوند. شور بودن خاک اراضی پیرامونی تالاب و اکثر روستاهای منطقه عامل محدود کننده دیگری است. بدین منظور لازم است مراکز تحقیقات گیاهان دارویی و کاربردی در استان و سطح ملی - برای نمونه مرکز تحقیقات شهرستان ملکان، تنها مرکز فعال در زمینه گیاهان دارویی - با نگاه اکولوژیک جهت معرفی گونه های قابل کاشت به جای کارکردن بر روی گونه های کلیشه ای و غیربومی رایج (چون: آلوئه ورا و رُزماری) و با برقراری ارتباط با مراکزی چون آزمایشگاه گیاهان هالوفیت (شورپسند) دانشگاه تهران و... اقدام به شناسایی و معرفی گیاهان بومی کاربردی (با ارزش های: خوراکی، دارویی و زینتی) در منطقه به عنوان جایگزین کشت محصولات کشاورزی شوند. همچنین طرح های مرتع داری و ترسیب کربن می تواند الگوی مناسبی ارائه نماید. انجام این مطالعات و اقدامات طرحی جداگانه می طلبد که برای مثال در حوزه فعالیت های کمیته تنوع زیستی تالاب در آینده می تواند باشد.

شکل ۱۵- کشت گیاهان دارویی

۴-۵- ریسندگی سنتی

همچنین از دیگر فرصت‌های موجود در روستا وجود زنان با شغل پاره وقت ریسندگی سنتی بود؛ که بعنوان شغل جانبی در کنار سایر فعالیت‌های معمول در روستا انجام می‌شد. با توجه به مطالعات و مراجعه قبلی به روستا، بسیاری از زنان، مخصوصاً کشاورزانی که دیگر زمین‌هایشان به دلیل کم‌آبی زیر کشت نمی‌رود، به ریسندگی سنتی مشغول هستند و برای ارتباط بیشتر با این گروه زنان و شناسایی امکان بسیج آن‌ها برای یک کار گروهی، تسهیلگران اقدام به راه‌پیمایی در روستا کرده و با زنان روستایی وارد گفتگو شده و در مواردی بازدید از تجهیزات سنتی ریسندگی آن‌ها و در صورت تمایل به کار گروهی، نوشتن نام و شماره تلفن آن‌ها برای پیگیری‌های بعدی انجام شد.

۵-۵- ساخت و تعمیر مبلمان و مصنوعات چوبی:

در جهت معرفی و شناسایی پتانسیل‌های شغلی سازگار با محیط زیست و طی جلسات متعددی که کارشناسان پروژه با گروه مردان برگزار کرد به پتانسیل ایجاد کارگاه مبلمان سازی با قابلیت اشتغال زایی مستقیم برای ۵ نفر پی برد، با توجه به اینکه این عنوان شغلی در ارزیابی اجتماعی- محیط زیستی نمره بالاتری کسب کرده و از مشاغل بدون نیاز به منابع آبی میباشد، اقدام به معرفی داوطلب ایجاد این شغل به اداره فنی و حرفه ای جهت آموزش این حرفه کردند و در ادامه با تسهیل در دریافت مجوزهای مربوطه و معرفی به فرمانداری جهت استفاده از وام مشاغل روستایی سعی در راه اندازی کارگاه مبلمان سازی نمودند.

۶- ارزیابی شیوه‌های معیشتی (اقتصادی-اجتماعی، محیط زیستی)

فهرست انواع کسب‌وکارهای موجود (شناسایی شده) در مدت حضور در منطقه، همراه با فهرست شیوه‌های معیشتی پیشنهادی از سوی کارشناسان پروژه در جدول ارائه شده است. این فهرست مربوط به مجموع اسامی مشاغل، در روستای آخوندقشلاق است، در چند مرحله غربال شده، در نهایت مشاغلی مورد تحلیل اقتصادی و برنامه‌ریزی‌های بعدی قرار گرفت که با شاخص‌های محیط‌زیستی، شاخص‌های اجتماعی، علایق و توانمندی‌های جامعه محلی سازگاری دارند.

الف - فهرست انواع کسب‌وکارهای شناسایی شده و ارزیابی اولیه محیط زیستی و اجتماعی

جدول ۱۱- ماتریس ارزیابی تأثیرات محیط زیستی شیوه‌های معیشتی پیشنهادی

کل	ظرفیت‌ها و دارایی‌ها - وجود منابع کافی یا عدم وابستگی به منابع *								شیوه‌های پیشنهادی اهالی									
	برآورد اثرات بر محیط **																	
	مجموع	انرژی	منابع	تنوع	کمیت آب	کیفیت	منابع	منابع	مجموع	انرژی	منابع	منابع آب	منابع	منابع	اقلیم			
																	نیاز به سوخت	تهدید تنوع
۱۷	-۲	۰	۱	۰	۱	۰	۱	-۱	۱	۴	۲	۴	۲	۱	۴	۲	۲	۱- کشت زعفران
۱۸	-۲	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۲	۴	۳	۴	۲	۱	۴	۳	۳	۲- کاشت سنجد
۱۶	-۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۳	۲	۴	۲	۱	۳	۱	۲	۳- تولید قارچ
۲۴	۱	-۱	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۲	۲	۲	۴	۴	۴	۳	۴	۳	۴- پرورش کاکتوس
۲۲	-۲	۰	۰	۰	۴	۰	۱	۰	۲	۳	۲	۴	۴	۴	۳	۳	۳	۵- پرورش بلدرچین
۲۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۱	۳	۴	۴	۴	۳	۲	۳	۶- آشپزی و قنادی
۱۶	-۲	-۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۲	۲	۴	۱	۴	۱	۳	۳	۷- عرق‌گیری (سایر...)
۲۰	-۲	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۲	۳	۲	۴	۴	۴	۳	۴	۳	۸- حلاجی پشم

شماره ردیف	ارزیابی تأثیرات اجتماعی موجود (در ارتباط با گروه‌های ذینفع)							شیوه‌های معیشتی فعلی
	تعارض با نهادهای ذی‌ربط	تعارض با فرهنگ بومی	تبعیض جنسیتی	اختلافات طبایفه‌ای	اختلاف مالکیت اراضی	ناابرابری اقتصادی	حضور افراد غیربومی	
۱	۰	۰	۰	۰	۰	-۱	۰	۱. پرورش گاو شیری

۱۸	-۲	-۱	۰	۰	۰	۰	۰	-۱	۲	۱	۱	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۹- کارگاه بسته بندی
۱۳	-۷	-۱	۰	۱	۲	-۲	۰	-۱	۲	۱	۱	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۱۰- فرآوری محصولات لبنی
۲۶	۳	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۳	۲	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۱۱- کشت گیاه دارویی
۲۶	۶	۰	۲	۱	۰	۰	۰	۳	۲	۱	۱	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۱۲- صنایع چوبی (کارگاه مبیل سازی)

* در قسمت ظرفیت‌ها و دارایی‌ها، جهت نشان دادن میزان پتانسیل‌ها و سرمایه‌های موجود، از رتبه‌های ۰ تا ۳+ استفاده شده است. (در صورت وجود منابع کافی و یا عدم وابستگی شیوه معیشتی پیشنهادی به یک منبع، امتیاز ۳، به آن تعلق می‌گیرد.

** در قسمت برآورد تأثیرات، اثرات مثبت اجرای پروژه معیشتی با علامت + و اثرات منفی همراه با اجرای آن با علامت -، نشان داده شده است.

* در قسمت برآورد تأثیرات، اثرات مثبت و منفی در بازه ۳ تا ۳- ارزیابی شده و فعالیت‌های فاقد اثر نیز با عدد صفر مشخص شده‌اند.

۲. پرورش گاوگوشتی	۰	-۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳. پرورش گوسفند	۰	۰	۰	۰	۰	۰	-۱	-۱
۴. مرغداری	۰	-۱	۰	۰	۰	۰	-۱	-۲
۵. کشت گندم	۰	-۱	-۱	۰	۰	۰	۰	-۲
۶. کشت جو	۰	-۱	-۱	۰	۰	۰	۰	-۲
۷. کشت پیاز	۰	-۲	-۱	۰	۰	۰	-۳	-۶
۸. کشت یونجه	۰	-۱	-۱	۰	۰	۰	۰	-۲
۹. کشت ذرت	۰	-۱	-۱	۰	۰	۰	-۲	-۴
۱۰. گوجه‌فرنگی	-۱	-۱	-۱	۰	۰	۰	-۲	-۵
۱۱. باغداری	۰	۰	-۱	۰	۰	۰	-۲	-۳
۱۲. بلوک‌زنی	۰	۰	۰	۰	۰	-۲	-۲	-۴
۱۳. قهوه خانه	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱
۱۴. قالی‌بافی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵. نصب سقف کاذب	۰	-۱	۰	۰	۰	۰	۰	-۱
۱۶. کارگری فصلی	-۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	-۱
۱۷. راننده ماشین‌های سنگین	۰	-۱	۰	۰	۰	۰	۰	-۱

به دلیل گسترش بحران خشکسالی در روستا و نیز افزایش بیکاری در بین جوانان، فعالیت قهوه خانه داری نسبت به قبل افزایش یافته و از آنجاییکه این فعالیت همانند کشاورزی تحت تأثیر عوامل زیست محیطی قرار نمی‌گیرد و نیز تعارض چندانی هم با ارگانها ندارد بیشتر با استقبال روستاییان مواجه می‌شود. البته لازم به ذکر است که کارکرد مثبت قهوه خانه های موجود در روستا کم رنگ تر شده و اکنون به محلی برای گذران اوقات بیکاری جوانان تبدیل شده است. با این حال استفاده از ظرفیت قهوه خانه با تقویت کارکرد های مثبت در روستا بسیار موثر خواهد بود و می تواند به عنوان مکانی مناسب برای آگاهی رسانی در زمینه حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیستی باشد.

قالی‌بافی ازجمله معیشت‌هایی است که در منطقه سابقه دارد و در برخی از روستاها همچون آخوند قشلاق در پی کاهش زراعت بر اثر کمبود آب و اثرات خشکی دریاچه ارومیه، رونق دوچندان یافته و عامل درآمدزایی شده و از مهاجرت روستاییان به شهرهای اطراف جلوگیری می‌نماید. این فعالیت گرچه فاقد اثرات اجتماعی منفی است (تنها اثرات فیزیکی ارگونومیک دارد)، به دلیل حضور واسطه و دلال، سود بسیار کمی نصیب جامعه محلی می‌نماید، لذا اصلاح چرخه دسترسی بازار (تأمین مواد اولیه، نقشه مناسب و بازارپسند و برقراری ارتباط مستقیم بین قالیبافان روستایی و خریداران) می‌تواند راهگشا باشد. همچنین وضعیت نابسامان بیمه قالی‌بافان باعث دلسردی ایشان از انجام این فعالیت به‌صورت حرفه‌ای می‌شود.

از سوی اهالی مشاغل مانند: مجموع دامداری (پرورش گاو شیری، گاوگوشتی، پرورش گوسفند و گاو میش) از نظر اجتماعی متناسب‌تر از فعالیت‌های مجموعه کشاورزی ارزیابی شدند.

کشت پیاز از فعالیت هایی است که با توجه به میزان مصرف آب در طول دوره رشد از طرف برخی ارگانها به دلیل بحران دریاچه ارومیه از توسعه و کشت آن منع شده است.

-مشاغل مانند نصب سقف کاذب و رانندگی ماشین های سنگین با توجه به شرایط کنونی کشاورزی در حاشیه دریاچه ارومیه و نیز عدم صرفه اقتصادی در کشاورزی در بین برخی از جوانان روستایی رونق یافته

و از انجاییکه این فعالیت ها دارای ارزش اجتماعی نسبتا بالایی هستند میتوانند جایگزینی برای کشاورزی باشند.

- با بررسی ظرفیت های اجتماعی موجود برای اجرای شیوه های معیشتی جدید کشت گیاهان دارویی و صنایع چوبی در رتبه اول ، پرورش کاکتوس ، پرورش بلدرچین و آشپزی و قنادی در رتبه دوم و حلای پشم در مرتبه ی سوم قرار دارند. در خصوص اثرات احتمالی اجتماعی شیوه های معیشتی پیشنهادی می توان پیش بینی کرد که اکثریت موارد، فاقد اثر منفی بوده و پتانسیل توسعه در منطقه را دارا می باشند.

کشت زعفران از آنجاکه دارای سود اقتصادی بالا است، ممکن است باعث ایجاد نابرابری اقتصادی در میان مالکان زمین و روستاییان فاقد زمین یا دارای زمین های کوچک تر شود.

۷- گروه سازی و ظرفیت سازی برای انجام فعالیت معیشتی

۷-۱- تشریح فرایند طی شده تشکیل گروه در روستای آخوندقشلاق

۷-۱-۱- تشکیل گروه

پس از برقراری ارتباط با زنان و مردان روستا و جلسات متعدد با آنان، ضرورت مشارکت همه روستاییان در آمدزایی با هدف حفاظت از تالاب به بحث گذاشته شد و از میان آنها، تعدادی از زنان روستا حاضر به همکاری و ادامه مسیر با گروه تسهیلگری شدند. در روستای آخوند قشلاق حدودا ۲۲ زن و حدود ۹ نفر از مردان علاقه مند به مشارکت در تدوین طرح کسب و کار شدند. در ضمن علاوه بر گروه ۹ نفره مردان حدودا ۱۲ نفر نیز با راهنمایی شرکت مجری اقدام به ثبت نام و استفاده از تسهیلات بانکی (ثبت نام در سایت کارا) نموده اند.

۷-۱-۲- توانمندسازی گروه

برای انسجام دادن به گروه و همچنین وارد شدن در هر کار اجرایی، گروه نیازمند یادگیری دانش و مهارت هایی است. بدین منظور تفاهم نامه ای با نهادهای رسمی و غیررسمی برای ارتقا توانمندی این گروه از جمله درسازمان میراث فرهنگی و گردشگری و اداره محیط زیست شهرستان بناب و نیز برخی از فعالان محیط زیست شهرستان در دستور کار قرار گرفت. این آموزش ها در حوزه های مختلف مانند آموزش تخصصی (گلیم بافی)، آشپزی و شیرینی پزی ارائه شد.

- کارگاه آموزشی پرورش بلدرچین

- دوره آموزشی پرورش کاکتوس

- دوره آموزش آشپزی و شیرینی پزی

در گروه زنان سه نفر به عنوان نماینده انتخاب شدند، تمام این افراد با شیوه رأی گیری انتخاب شدند، البته بعد از اینکه برای هر کدام از این سمت ها شرح وظایف تعیین شد، اعضا بصورت درونی دست به انتخاب زدند.

در فرآیند ظرفیت سازی گروه، ارتقا حساسیت اعضا نسبت به طبیعت پیرامونشان مدنظر بود، از این رو اعضای گروه زنان آخوند قشلاق، هدفشان را این طور بیان کرده اند "یک گره برای قالی، یک قطره آب برای دریاچه ارومیه" است.

۱- یکی از اعضای گروه زنان آخوند قشلاق آشپز ماهری است، اعضای گروه می توانند از این پتانسیل در جهت ارتقای توانمندی سایر اعضای گروه بهره ببرند .

۲- گروه تی پود قره چپق به واسطه تجربه بیشتر در کار گروهی برای تشکیل صندوق و نحوه کار گروهی تجربیات خود را در اختیار گروه بانوان آخوند قشلاق قرار می دهند.

۳- در گروه مردان پتانسیل های پرورش گلخانه ای کاکتوس، کارگاه مبلمان سازی، گیاهان دارویی وجود دارد که اقدام به آموزش و اخذ مجوزهای لازم شده است.

۲-۷- ظرفیت سازی معیشت پایدار در دست اندرکاران

عنوان این طرح ظرفیت سازی الگوی معیشت پایدار است و هر فعالیت ظرفیت سازی جهت توان افزایی و ارتقای ظرفیت دست اندرکاران و ذی نفعان (گروه های هدف)، در سه سطح به شرح زیر اقدام می گردد:

۱- سطح نهادی، شامل ساختار مدیریت بین بخشی تالاب، اداره ها و دستگاه های مربوط و مؤثر در حوزه معیشت در دو سطح شهرستان و استانی.

۲- سطح فردی، شامل مدیران و کارشناسان ادارات کل، سازمان ها و افراد محلی

۳- سطح اجتماعی، بهره برداران، جوامع محلی، تشکلهای محلی و سمن ها.

از آنجائی که موضوع معیشت در کشور، یک متولی مشخصی ندارد و معیشت پایدار نیز بحث جدیدی است که در روستاهای پیرامون دریاچه ارومیه و تالاب های اقماری آن سابقه چندانی ندارد، لازم بود کلیه بهره برداران و ذی نفعان مرتبط برای ورود در بحث معیشت های پایدار در هر سه سطح فوق درگیر موضوع شوند.

به تبع ضرورت اقدام مشترک برای نجات تالاب در زمینه اشتغال زایی، ضروری بود تا نمونه ای از فعالیت اجتماع محور که از سطح محلی آغاز و همزمان دستگاه های متولی را که تا قبل از آن به صورت جداگانه و

بدون در نظر گرفتن شرایط زیست محیطی منطقه فعالیت (بعضاً موازی) می نمودند، در قالب کمیته مدیریت محلی تالاب منسجم نماید. همچنین با انجام نشست های دوجانبه معرفی طرح، توسط کارشناسان انجمن سعی شد تا دست اندرکاران مختلف درگیر مسئله شده و از اجرای پایدار طرح حمایت کنند.

بعلاوه کوشش شد با طرح موضوع در سطح محلی با توجه به آمادگی بالایی که در میان اهالی بنا بر دلایل متعدد نظیر ۱- علاقه مندی به احیا دریاچه ارومیه و ۲- سخت شدن تداوم شیوه های قبلی معیشت به دنبال بحران کم آبی در منطقه و... بود، گروه های داوطلب تشکیل و بسیج اجتماعی برای ایجاد شیوه های معیشتی غیرکشاورزی در میان افراد علاقه مند صورت گیرد. در پی مشاهده نتایج کوچک موفقیت آمیز در سطح محلی، انگیزه همکاری و مشارکت دستگاه های مختلف نیز در همراهی با طرح دوچندان شد. برای نمونه فرماندار بناب ضمن آشنایی کامل با روند اجرای طرح به گروه محلی طرح قول دادند تا به محض تخصیص بودجه، معیشت در اولویت اعطای وام باشند و نیز سایر دستگاه ها را مکلف به حمایت از تشکلهای محلی پدید آمده در محور معیشت پایدار نمود. در این راه لازم است هر سه سطح دست اندرکار و بهره بردار، حامی و مروج ایده معیشت پایدار همراه شوند. برای استمرار چرخه شکل گیری معیشت های خرد پایدار، لازم است تا مدیران و کمیته مدیریت تالاب از چالش های جدید استقبال و برای آن به صورت گروهی در کمیته مدیریت برنامه ریزی نمایند. لذا با برگزاری جلسات حضوری با کارشناسان ادارات مختلف، علاوه بر شناخت امکانات و پتانسیل های ایشان برای همکاری با گروه در رفع مسائل روستاهای پایلوت و پیشبرد اهداف طرح، شیوه ممکن برای همکاری مشترک نیز به دست آمد. در این مرحله گروه، خواستار حمایت های فنی و کارشناسی ادارات فوق برای رفع بخشی از مسائل است. تجارب ادارات فنی و حرفه ای، بسیج سازندگی، جهاد کشاورزی و کارشناسان صنایع دستی و میراث فرهنگی در خصوص امکان سنجی راه اندازی برخی مشاغل و در مرحله بعد استفاده از توان آموزشی ایشان، در این مرحله مورد توجه قرار گرفت.

۳-۷- آگاهی رسانی در جهت حفاظت از منابع آبی و معیشت کم آب خواه:

جلسه ای با حضور مدیر مشارکت های مردمی امور آب استان آذربایجان شرقی با هدف آموزش و آگاهی رسانی در زمینه حفاظت از منابع آبی (از قبیل تالاب قره قشلاق و نیز احیا دریاچه ارومیه) و نیز استفاده صحیح از منابع و تلاش در جهت آگاهی رسانی در زمینه مشاغل پایدار محیط زیست در مسجد روستای آخوند قشلاق برگزار گردید. در این جلسه اهالی روستای آخوند قشلاق پیرامون روش های مصرف صحیح آب برای مشاغل چون کشاورزی و ... جایگزینی مشاغل پادار محیط زیست با فعالیت های پرباخواه بحث و گفتگو کردند.

شکل ۱۵: آگاهی رسانی در مورد منابع آبی با حضور مدیر مشارکت های مردمی امور آب

۴-۷- بازدید معاون محیط طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست و مدیر دفتر طرح تالابهای ایران:

در اردیبهشت ماه ۹۷ معاون محیط طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست به همراه مدیر دفتر طرح حفاظت از تالاب های ایران از مجموعه پروژه های معیشت پایدار و صندوق خرد زنان در شهرستان بناب و نمایشگاهی که توسط زنان به همین منظور برگزار شده بود، بازدید نمودند و از نزدیک در جریان فعالیت های این گروه ها قرار گرفتند .

شکل ۱۶: بازدید معاون محیط طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست و مدیر دفتر طرح تالابهای ایران

اقدامات انجام شده:

تشکیل گروه رشته بری: در این گروه ۴ نفر از اعضای گروه معیشت زنان فعالیت می کنند

ایجاد کارگاه مبل سازی: ۸ نفر از اعضای گروه معیشت مردان به طور مستقیم در کارگاه مبل و صنایع چوبی فعالیت خواهند نمود که در حال حاضر ۳ نفر در حال فعالیت می باشد. این گروه با تجهیزات و امکانات نقدی (به مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال) و غیرنقدی (به مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال) ، آقای یونس روحی با ثبت نام در سایت کارا و تهیه طرح توجیهی به کمک مشاور اقتصادی همکار شرکت مجری وام ۴۵۰ میلیون تومانی

مورد تایید ارگانهای مربوطه اداره صنعت و معدن و اداره تعاون و کار و مسئول سرمایه گذاری و شرکت های فرمانداری (با برگزاری چندین جلسه در جهت توجیح کار و بازدیدهای چندین باره از کارگاه) قرار گرفت و به بانک معرفی شد، پس از معرفی به بانک در تهیه سند مربوط به وثیقه بانک با مشکل مواجه شدند(بدلیل اینکه بانک صرفا سند شش دانگ مسکونی را قبول می کند و سند زمین های زراعی مورد تایید بانک نمی باشد) و وام را به ۱۵۰ میلیون تومان کاهش دادند تا مسئله مربوط به سند ضمانت حل گردد.

لازم به توضیح می باشد آقای یونس روحی مالک زمین می باشد و دو نفر همکار آقای روحی کشاورزانی بودند که زمین اجاره می کردند و محصولاتی از قبیل گوجه فرنگی و پیاز می کاشتند، که با آغاز به کار در کارگاه مبل سازی و کسب درآمد ، نیازی به اجاره زمین جهت کشت محصولات پرآب خواه نخواهند داشت.

کارگاه کابینت سازی: پس از آنکه در روستا و در بین گروه مردان اعتماد سازی لازم ایجاد شد و اهالی روستای آخوند قشلاق جدیت کارشناسان شرکت مجری را ملاحظه کردند و شاهد بازدیدهای مکرر سازمانهای مختلف و بانک عامل وام از کارگاه مبل سازی شدند، آقای خلیل فتوحی که یک کارگاه کوچک سنتی صنایع چوبی داشتند از کارشناسان درخواست کردند تا به گروه مردان بپیوندند تا کارگاه خود را توسعه دهد و تجهیزات مدرن تهیه کنند و تعداد افراد بیشتری مشغول فعالیت شوند، کارشناسان شرکت مجری با تهیه طرح توجیهی و ثبت نام در سایت کارا اقدام به اخذ وام ۱۳۰ میلیون تومانی برای کارگاه کابینت سازی بنام خلیل فتوحی نمودند، و از آنجایی که سازمانهای مرتبط جهت تایید وام آشنایی لازم با کارشناسان شرکت مجری پیدا کرده بودند و از اهداف طرح معیشت آگاهی داشتند پروسه های اداری و تهیه مدارک به سرعت پیش رفت و به بانک معرفی شد.

در حال حاضر در کارگاه کابینت سازی ۵ نفر مشغول به کار می باشد که به غیر از سرمایه گذار ، یک نفر کشاورز بودند که زمین اجاره می کردند، یک فرد قبلا در یک کارگاه صنایع چوبی دیگری در شهر بناب کار میکردند، دو نفر جوان که تازه از خدمت سربازی برگشته بودند که والدینشان کشاورزی می کنند، در صورتی که شغل مناسب در روستا پیدا نمی کردند یا بعنوان کارگر به شهر مهاجرت می کردند و یا زمین کشاورزی اجاره می کردند و یا در زمین های متعلق به خودشان به توسعه کشاورزی مشغول می شدند.

گروه قالی بافی: حدود ۵ نفر از اعضای گروه معیشت زنان به طور مستقیم در این گروه فعالیت می نمایند . این گروه در مرحله اول بدلیل نبود سرمایه لازم برای خرید مواد اولیه به شکل دستمزدی با قراردادی که با اتحادیه قالی بافی بسته شده بود کار کردند ، در مرحله بعدی برنامه ریزی شد که دار قالی و مواد اولیه را گروه قالی بافی از محل وامی که از بانک کار آفرین امید دریافت خواهند نمود، تهیه نموده و سود بیشتری

کسب کنند. (وام مذکور در شهریور ماه به حساب گروه واریز و تا اسفند ماه ۹۷ بلوکه خواهد شد و در اواخر اسفند ماه قابل برداشت می باشد)

گروه قنادی: ۲ نفر از اعضای گروه معیشت زنان بعد از گذراندن دوره آموزشی قنادی و آشپزی اقدام به اخذ مجوز و پروانه کسب با کمک تیم مجری پروژه از نهادهای مربوطه شدند و در حال گذراندن مراحل تاسیس قنادی و اخذ تسهیلات می باشند.

گروه پرورش زعفران: با همکاری تیم مجری و جهاد کشاورزی شهرستان بناب طرح پایلوت کشت زعفران در روستای آخوندقشلاق اجرا شد در این طرح حدود ۲۰۰ کیلوگرم زعفران در زمینی به مساحت ۲ من محلی که پیش از این به زیر کشت محصول یونجه می رفت توسط یکی از اعضای گروه معیشت مردان به همراه خانواده اش (آقای جانبازی) کشت شد، پیازچه های زعفران بصورت رایگان در اختیار خانواده اصغر جانبازی قرار داده شد تا با کشت در قسمتی از زمینی که سالهای پیش یونجه کاشته بودند میزان آب مصرفی و درآمد حاصل از آن مقایسه گردد تا در صورتی که به صرفه تر باشد در باقی زمین نیز تغییر الگوی کشت اجرا شود.

شکل ۱۷ : کشت زعفران

گروه کشت گلخانه ای کاکتوس: یکی از اعضای گروه معیشت زنان با همراهی خانواده (خانم روحی و آقای مهدوی) اقدام به تاسیس گلخانه کاکتوس نموده است و پس از گذراندن مراحل ثبت نام برای وام تاسیس گلخانه و نیز کسب مجوز های مربوطه با کمک تیم مجری به پست بانک شعبه مرکزی بناب معرفی شدند و در حال حاضر تمامی مدارک تکمیل و تحویل بانک شده و منتظر واریز وام ۶ درصد به مبلغ ۶۰ میلیون تومان می باشند، پس از دریافت وام شرکت مشاور کشت گلخانه کاکتوس مطابق توضیحاتی که در بند ۵-۱ ذکر شده، اقدام به پرورش کاکتوس خواهند نمود.

گروه پرورش قارچ: در ابتدای پروژه در هنگام بررسی پتانسیل های شغلی کم آبخواه موجود در روستا با یک سوله پرورش قارچ آماده مواجه شدیم که بصورت آزمایشی یک دوره قارچ پرورش داده بودند ولی در ادامه بدلیل نبود سرمایه در گردش لازم کارگاه را تعطیل کرده بوند، با پیگیری هایی که به کمک شرکت مجری و کارشناسان انجام شد سعی بر آن بود بتوان از تهسیلات بانکی برای فعالسازی مجدد کارگاه پرورش قارچ استفاده نمود ولی با موانعی مانند فاصله کم کارگاه از روستا و سایر مقررات اداری مواجه شد و در اخذ مجوز فعالیت با مشکل روبرو گردید به همین جهت نتوانستند وام دریافت نمایند و فعالسازی کارگاه متوقف گردید، پس از اینکه وام صندوق کارآفرین امید قطعی شد، مجدداً گروه پرورش قارچ فعال شد و مقرر گردید پس از دریافت وام کارگاه را فعال نمایند.

شرکت در جشنواره ملی کباب بناب: اعضای گروه معیشت زنان پس از شرکت در نمایشگاه محلی قره چپق و نمایشگاه بهاره ، بار دیگر در جشنواره ملی کباب شهرستان بناب به همراه محصولات و تولیدات خود شرکت کردند و توانستند از این فرصت به منظور تبلیغات و اخذ سفارش و نیز معرفی محصولات خود بهره گیرند. همچنین این گروه توانستند حدود ۲ میلیون تومان از محصولات خود را به فروش برسانند.

اخذ چندین پروانه بهره برداری: در طی مدت زمان اجرای پروژه چندین مجوز تاسیس و مجوز بهره برداری برای اعضای گروه های معیشتی به کمک تیم مجری اخذ گردید از قبیل پروانه کسب قنادی، مجوز تاسیس گلخانه، پروانه کسب مبل و صنایع چوبی و نیز پروانه کسب قالی و گلیم برای تمامی اعضای گروه معیشت زنان .

اخذ تسهیلات ۴۰ میلیونی: با پیگیری ها و رایزنی هایی که با بانک کارآفرینی امید از سال ۹۶ انجام گرفته است در سال جاری برای روستای آخوند قشلاق تسهیلات کم بهره ۴۰ میلیون تومانی در شهریور ماه دریافت نموده اند ولی این مبلغ شش ماه بلوکه می شود و بعد از شش ماه (اسفند ماه ۹۷) قابل برداشت است، شرایط دریافت این وام بدین گونه می باشد اعضای گروه معیشت زنان پس از تشکیل صندوق و انتخاب نماینده حساب مشترکی در نزد بانک کار آفرین امید افتتاح نمودند و یک فرد بعنوان مدیر عامل (خانم لیلا راشدی) و دو نفر بعنوان منشی و حسابدار (بشیرنیا و جوانی) معرفی شد که وام گیرنده مدیرعامل و ضامن ها منشی و حسابدار می باشد، وام به حساب مشترک واریز می شود.

وام دریافتی در گروه های شغلی ۱- قالی بافی ۲- محصولات روستایی (رشته و نان محلی و ...) ۳-قنادی ۴- قارچ استفاده خواهد شد.

-۷- چالش ها

- عدم اعتماد و ریسک گروه مردان جهت سرمایه گذاری در مشاغل جدید و یا نبود سرمایه
- نبود آموزش های رایگان در شهرستان برای تشکیل کارگاه های آموزشی .
- نبود محل مناسب در آخوند قشلاق برای تشکیل کارگاه
- پروسه طولانی مدت دریافت تسهیلات بانکی و شرایط سخت دریافت تسهیلات
- حس قدرت طلبی اعضای گروه زنان و رقابت آنان برای ریاست گروه

پیوست ها :

گروه مردان آخوند قشلاق		
ردیف	مشاغل	نام و نام خانوادگی
۱	زعفران	علی اصغر جانبازی
۲	مبللمان و صنایع چوبی	یونس روحی
		احمد نوروزیان
		حسن اسکندری
		علی فتحی
۳	گیاهان دارویی	خلیل خلیلی
۴	گلخانه	ولی مهدوی
۵	کابینت سازی	خلیل فتوحی
		حیدر شب خیز
		مهدی یوسفی جوانی
		میلاد نامور
		مهدی میرزایی
		سعید محمدزاده
۶	قارچ	هادی یزدانی
۷	تولیدات زنبورداری	امین یزدانی

شکل : شرکت در نمایشگاه بهاره و عرضه انواع شیرینی تولیدی گروه زنان

راه اندازی آشپزخانه رمضان و جشنواره افطاری

